

MMFS 07.40

Birinci Baskı
Aralık 2018

Mayın Faaliyet Kuruluşlarının İzlenmesi

Türkiye Cumhuriyeti Milli Mayın Faaliyet Otoritesi

Millî Savunma Bakanlığı

Millî Mayın Faaliyet Merkezi Dairesi Başkanlığı

Makina ve Kimya Endüstrisi Kurumu Genel Müdürlüğü Yerleşkesi

Döğol Caddesi No:4 Anadolu Meydanı (Tandoğan)

06330 Yenimahalle / Ankara/TÜRKİYE

E-posta: mafam@msb.gov.tr

Tel: 0 (312) 4025430-31-32-33

Faks: 0 (312) 2131826

(Web: <http://mafam.msb.gov.tr>)

Uyarı

Bu doküman, kapak sayfasında belirtilen tarihten itibaren yürürlüktedir. Milli Mayın Faaliyet Standartları (MMFS) sürekli gözden geçirme ve revizyona tabi olduğundan, kullanıcılar dokümanın durumunu doğrulamak için, MAFAM İnternet sitesine (<http://mafam.msb.gov.tr>) başvurmalıdır.

Telif Hakkı

Bu doküman, bir Milli Mayın Faaliyet Standardıdır (MMFS) ve telif hakları MAFAM'a aittir. Bu doküman veya bir kısmı, MAFAM'ın önceden yazılı izni olmaksızın, hiçbir biçimde veya vasıtayla ve başka amaçlarla kopyalanamaz, saklanamaz veya iletilemez.

Bu doküman satılamaz.

Türkiye Cumhuriyeti Milli Mayın Faaliyet Otoritesi

Millî Savunma Bakanlığı

Millî Mayın Faaliyet Merkezi Dairesi Başkanlığı

Makina ve Kimya Endüstrisi Kurumu Genel Müdürlüğü Yerleşkesi

Döğol Caddesi No:4 Anadolu Meydanı (Tandoğan)

06330 Yenimahalle / ANKARA

E-posta: mafam@msb.gov.tr

Tel: 0 (312) 4025430-31-32-33

Faks: 0 (312) 2131826

(Web: <http://mafam.msb.gov.tr>)

MMFS-Aralık 2018

Tüm hakları saklıdır.

İçindekiler

İçindekiler.....	iii
Önsöz.....	v
Giriş	vi
1. Kapsam.....	1
2. Referanslar	1
3. Terimler, tanımlar ve kısaltmalar	1
4. Mayın faaliyet kapsamı içinde izleme	2
4.1 Genel içerik.....	2
4.2 Kalite yönetimi sistemi (KYS) dâhilinde izleme	2
4.3 İzleme ve stratejik planlama	3
4.4 Kalite, güvenlik ve çevre	3
4.5 Ulusal ve uluslararası mevzuat	3
4.6 IMAS, MMFS ve SUT'lar.....	3
4.7 Yönetim, paydaşlar ve ilgili taraflar	3
4.8 Toplumsal cinsiyet ve çeşitlilik	4
4.9 Bilgi yönetimi sistemleri	4
4.10 İzleme ve risk yönetimi	4
5. Genel gerekler	4
5.1 Genel	4
5.2 İzlemenin amacı	4
5.3 İzlemenin gerçekleştirilmesi.....	5
5.4 Verilerin sistematik olarak toplanması, analizi, raporlanması ve arşivlenmesi....	6
5.4.1 İzleme verilerinin toplanması.....	6
5.4.2 İzleme verilerinin analizi	6
5.5 Temel performans göstergeleri (TPG)	7
5.6 İzleme sonuçlarının sergilenmesi ve yayılması	7
5.7 Yetkinlik, eğitim ve farkındalık	7
5.7.1 Genel.....	7
5.7.2 İzleme personelinin yetkinliği.....	8
5.7.3 Eğitim.....	8
5.7.4 İzleme rolleri ve sorumluluklarına ilişkin farkındalık	8
5.8 Süreç performansının izlenmesi	9
5.8.1 Genel	9
5.8.2 Temel süreçlerin belirlenmesi ve tanımlanması	9
5.8.3 Süreçler ve performans göstergeleri	9
5.8.4 Standartlar, düzenlemeler ve usullere uygunluk	9
5.8.5 Sürecin izlenmesi.....	9
5.8.6 Çalışma ortamı.....	10
5.8.7 Süreç izleme yöntemleri.....	10
5.8.8 Süreç izlemenin sıklığı ve düzeyi	10
5.9 Ürün performansının izlenmesi.....	11
5.9.1 Genel	11
5.9.2 Ürünler ve performans göstergeleri	11

5.9.3	Ürün izleme yöntemleri	11
5.9.4	Fiziksel denetleme ve örnekleme	12
5.9.5	Ürün test etme	12
5.9.6	Müşteri geri bildirimini	12
5.9.7	Uzun vadeli izleme	13
5.9.8	Ürün izlemenin sıklığı ve düzeyi	13
5.10	Uyumsuzluğun belirlenmesi ve karşılık verme	13
5.10.1	Uyumsuzluğun belirlenmesi	13
5.10.2	Uyumsuzluk türleri	14
5.10.3	Uyumsuzluğun ciddiyeti	14
5.10.4	Kritik uyumsuzluklar	15
5.10.5	Gözlemler	15
5.10.6	Uyumsuzluğa verilen karşılıklar	15
5.10.7	Uyumsuzluğun akreditasyon açısından sonuçları	16
5.11	İzleme sisteminin gözden geçirilmesi	16
5.12	İzleme ve Sonuç Odaklı Yönetim'in (SOY) bütünleştirilmesi	16
6.	İzleme kuruluşu – genel yükümlülükler	16
6.1	Genel	16
6.2	Bağımsızlık, tarafsızlık ve dürüstlük	16
6.3	Gizlilik	17
6.4	Kuruluş	17
6.5	Yönetim sistemi	17
6.6	Personel	17
6.7	İzleme yöntemleri ve usulleri	17
6.8	Kayıtlar ve analiz	18
6.9	İtirazlar	18
7.	Sorumluluklar	18
7.1	Milli Mayın Faaliyet Otoritesi (MMFO)	18
7.2	İzleme kuruluşu	18
7.3	Mayın faaliyet kuruluşları	19
7.4	Bağışçılar (donörler) ve paydaşlar	19
EK-A	Referanslar	22
EK-B	İzleme ziyaretlerinin planlanması ve gerçekleştirilmesi	23
EK-C	Temizlik sonrası örnekleme için rehberlik	36
	Değişiklik Kaydı	43

Önsöz

İnsani mayın temizleme programları için uluslararası standartlar, ilk olarak Temmuz 1996'da Danimarka'da yapılan uluslararası teknik konferansta çalışma grupları tarafından önerilmiştir. Mayın temizlemenin tüm yönleri için ölçütler belirlenmiş; standartlar önerilmiş ve "temizleme" için evrensel bir tanım üzerinde uzlaşmıştır. 1996 yılı sonlarında, Danimarka'da önerilen ilkeler, Birleşmiş Milletler (BM) öncülüğündeki bir çalışma grubu tarafından geliştirilmiş ve İnsani Mayın Temizleme Faaliyetleri için Uluslararası Standartlar hazırlanmıştır. Birinci baskı, Mart 1997'de BM Mayın Eylem Servisi (UNMAS) tarafından yayımlanmıştır.

Bu ilk standartların kapsamı, başta mayın risk eğitimi ve mayın mağdurlarına yardımı olmak üzere mayın faaliyetinin diğer bileşenlerini içerecek ve operasyonel usuller, uygulamalar ve normlarda yapılan değişiklikleri yansıtacak şekilde genişletilmiştir. Standartlar yeniden geliştirilmiş ve Uluslararası Mayın Faaliyet Standartları (IMAS) adını almıştır.

Birleşmiş Milletler, standartların geliştirilmesi ve sürdürülmesi dâhil olmak üzere, mayın faaliyet programlarının etkili biçimde uygulanması ve teşvik edilmesinden genel olarak sorumludur. Bu bağlamda UNMAS, Birleşmiş Milletler bünyesinde, IMAS'ın geliştirilmesi ve sürdürülmesinden sorumlu olan ofistir. IMAS, Cenevre Uluslararası İnsani Mayın Temizleme Merkezi'nin desteğiyle hazırlanmıştır.

IMAS'ı hazırlama, gözden geçirme ve revize etme çalışmaları; uluslararası kuruluşlar, devlet kurumları ve sivil toplum kuruluşlarının desteğiyle, teknik komiteler tarafından yürütülmektedir. Her standardın en son versiyonu, teknik komite çalışmaları hakkında bilgiler ile birlikte, <http://www.mineactionstandards.org/> sitesinde bulunmaktadır. Gelişen mayın faaliyet normları ve uygulamalarını yansıtmak ve uluslararası düzenlemeler ve gereklerde meydana gelen değişiklikleri dâhil etmek amacıyla, IMAS asgari olarak üç yılda bir gözden geçirilmektedir.

1 nolu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi 342'nci maddesi kapsamında Türkiye Cumhuriyeti sınırları dâhilinde ve görevlendirilmesi halinde yurt dışında gerçekleştirilmesi planlanan insani maksatlı mayın ve/veya patlamamış mühimmat temizliğine yönelik faaliyetler ile Millî Mayın Temizleme Standartlarını hazırlamak/güncel bulundurmaktan Milli Mayın Faaliyet Merkezi (MAFAM) D.Bşk.lığı sorumludur.

Birleşmiş Milletler tarafından hazırlanan uluslararası standartlar ışığında Milli Mayın Faaliyet Standartları (MMFS) oluşturulmuştur.

Giriş

İzleme ve kalite yönetimi

İzleme, stratejik, operasyonel, proje, program, güvenlik, çevre ve sonuç odaklı yönetim sistemlerinin yanı sıra her tür etkili kalite yönetimi sisteminin (KYS) olmazsa olmaz unsurlarından biridir.

Kalite yönetiminin (KY) merkezinde; Planla - Uygula - Kontrol Et - Önlem Al (PUKÖ) döngüsü ile yansıtılan sürekli gelişim anlayışı bulunmaktadır. İzleme, bu döngünün “**kontrol et**” aşamasının ayrılmaz bir parçasıdır. İzleme, gelişime yönelik, fırsatların ve ihtiyaçların belirlenmiş ve değinilmiş olduğunu sağlamak için “döngüyü tamamlama”nın başlıca yollarını temsil eder. Ayrıca, otoritenin ve yöneticilerin, operasyonel ve stratejik hedeflerin başarılmasını sağlayacak, sonuç odaklı, etkili ve zamanında alınan kararlar için ihtiyaç duydukları bilgilere sahip olmalarını sağlamak için de temel yolları temsil etmektedir.

İzlemenin tanımları bu sürecin sürekli bir işlev olduğunu, belirlenmiş göstergelerle ilgili verilerin sistematik olarak toplanmasına dayandığını ve amacının yönetime ilerleme, hedeflere ulaşma, politikalar ve standartlara uygunluk konularında bilgi sağlamak olduğunu vurgulanmaktadır. İzleme aynı zamanda bir *sistem, süreç veya faaliyetin durumunun belirlenmesi* olarak ifade edilmektedir. İzlemenin ne zaman gerçekleştirilmesi gerektiği ve sonuçların nasıl analiz edileceği ile nasıl değerlendirileceğinin tanımlanması gerekir.

Bu standart bir mayın faaliyet izleme sisteminin kurulması, uygulanması ve kullanılması konularını tüm yönleriyle ele almaktadır.

İzleme, Kalite ve Sonuç Odaklı Yönetim (SOY)

Kalite Yönetimi (KY), mayın faaliyet kuruluşları tarafından sunulan ürünler ve hizmetlere odaklanmaktadır. Bu ürünlerin sunulması ile ilişkilendirilen sonuçlar, çıktılar ve etkilerin hepsi eşit derecede önemlidir.

Bu standard, süreçlerin ve ürünlerin izlenmesini ele almasına rağmen otoriteler; mayın faaliyet projeleri ve programlarını istenen sonuçlar, çıktılar ve etkilere ulaştıran kapsamı anlamak için benzer ilkelerden faydalanma konusunda kuvvetle teşvik edilmektedir. Bağışçılar git gide daha çok sundukları fonlarının, yararlanıcıların hayatlarında yaptığı değişiklikleri görmek istemekte ve SOY bunun için bir yol sunmaktadır.

Bu standardın kullanılması

Bu standardın ana kısmı geniş kapsamda uygulanabilir bir mayın faaliyet izleme sistemi için asgari gerekleri ortaya koymaktadır. Çalışma alanlarına ziyaretler gerçekleştirilmesi hakkında ek ayrıntılar ve temizlik sonrası örnekleme uygulamasına ilişkin rehberlik edecek hususlar Eklerde sunulmuştur. Sahadaki uygulayıcılara standartlara uygun projeler planlamaları ve uygulamaları için bilgi sunmayı amaçlayan daha ileri düzeyde tavsiyeler ve rehberlikle ilgili Mayın Faaliyetleri için Teknik Notlar'da [Technical Note Mine Action (TNMA)] bulunabilir.

Mayın Faaliyet Kuruluşlarının İzlenmesi

1. Kapsam

Bu standart, Milli Mayın Faaliyet Otoritesi veya MMFO adına hareket eden bir kuruluş tarafından mayın faaliyet kuruluşlarının izlenmesi için bir sistemin nasıl uygulanacağını açıklamaktadır. İlkeler aynı zamanda mayın faaliyet kuruluşları tarafından kullanılan dâhili izleme sistemleri için de bir temel olarak kullanılmalıdır.

2. Referanslar

Referanslar listesi EK-A'da verilmiştir. Referanslar, bu standartta atıf yapılan ve bu standardın hükümlerinin bir parçasını oluşturan önemli dokümanlardır.

3. Terimler, tanımlar ve kısaltmalar

MMFS 07.40 standartlar serisinde kullanılan tüm terim, tanım ve kısaltmalara ilişkin sözlük, MMFS 04.10'da verilmektedir.

IMAS standartlar serisinde, “-ecek (İngilizce “shall”)", “-meli (İngilizce “should”) ve “-ebilir (İngilizce “may”)", istenen uyum derecesini belirtmek için kullanılmaktadır. Bu kullanım, ISO standartları ve kılavuzlarındaki dil ile uyumludur:

- a. “-ecek (İngilizce “shall”)", standarda uymak için uygulanacak gerekler, yöntemler veya özellikleri belirtir.
- b. “-meli (İngilizce “should”)", tercih edilen gerekler, yöntemler veya özellikleri belirtir.
- c. “-ebilir (İngilizce “may”)" ise, muhtemel bir yöntem veya hareket tarzını belirtir.

“İzleme” teriminin tanımı aşağıdaki her iki tanımı da içermektedir:

- a. Yönetme çalışmalarındaki ilerleme, hedeflere ulaşma ve politikalar ile standartlara uygunluk konularında bilgi sağlama amacıyla belirlenmiş göstergelerle ilgili verilerin sistematik olarak toplanması faaliyetini,
- b. Nelerin izleneceği, izleme yöntemleri, ölçüm ve analiz, izlemenin ne zaman gerçekleştirilmesi gerektiği ve sonuçların nasıl analiz edileceği, nasıl değerlendirileceğinin tanımlanması da dâhil olmak üzere bir sistem, süreç veya faaliyetin durumunun belirlenmesini içermektedir.

“**Milli Mayın Faaliyet Otoritesi**” (MMFO) terimi, mayından etkilenen bir ülkede, mayın faaliyetini düzenleme, yönetme ve koordine etme sorumluluğu verilen, genellikle bakanlıklar arası bir komite olan devlet kurumunu ifade eder.

Not: Türkiye Cumhuriyetinde MMFO'nun yetki ve sorumlulukları Milli Mayın Faaliyet Merkezi Dairesi Başkanlığı tarafından yürütülmektedir.

“**Mayın faaliyet kuruluşu**” terimi, mayın faaliyet projeleri veya görevlerini uygulamaktan sorumlu olan her türlü kuruluşu (devlet, askeri, ticari veya STK/sivil toplum) ifade eder. Mayın faaliyet kuruluşu ana yüklenici, alt-yüklenici, danışman veya temsilci olabilir.

“**Alt birim**” teknik keşif veya teknik olmayan keşif, elle temizleme, Patlayıcı Madde İmhası (PMİ), mayın risk eğitimi veya görevlerin önceliklendirilmesi gibi bir veya daha fazla belirlenmiş mayın faaliyetini gerçekleştirmek üzere operasyonel olarak akredite edilmiş bir mayın faaliyet kuruluşunun parçasıdır.

Bir “**izleme kuruluğu**” genellikle MMFO'nun bir parçası olan ve ulusal izleme sisteminin yönetilmesi ve uygulanmasından sorumlu olan bir kuruluğtur.

“**Kalite yönetimi (KY)**” bir kuruluğun kalitesi ile ilgili olarak yönlendirilmesi ve kontrol edilmesini amaçlayan koordine edilmiş faaliyetlerden meydana gelmektedir. Bu faaliyetler genellikle kalite politikası ve kalite hedeflerinin oluşturulması, kalite planlama, kalite kontrol, kalite güvence ve kalite geliştirmeyi içermektedir (ISO9001:2015).

“**Kalite Güvence (KG)**” kalite gereklerinin yerine getirileceği konusunda güven sağlamaya odaklanmış olan bir kalite yönetimi parçasıdır (ISO9001:2015). KG kanıtlara dayanılarak kalite gereklerinin muhtemel olarak yerine getirileceği konusunda güven oluşturma sürecidir. KG, bu gereklerin yerine getirilme olasılığına ilişkin güveni artırmak amacıyla bir kuruluğ tarafından gerçekleştirilen tüm proaktif faaliyetleri kapsamaktadır.

“**Kalite Kontrol (KK)**” kalite gereklerinin yerine getirilmesine odaklanmış olan bir kalite yönetimi parçasıdır (ISO9001:2015). KK “İstediğimiz şeye ulaşabildik mi?” sorusunu ele almalıdır.

“**İlgili bir taraf**” bir kuruluğun performansı veya başarısıyla ilgilenen bir kişi veya gruptur. Bir grup; bir kuruluğu, kuruluğun bir parçasını veya birden fazla kuruluğu oluşturabilir. Her ikisi de ISO9001:2015'te yer almaktadır. Mayın faaliyeti bağlamında ilgili taraflar sıklıkla paydaş olarak anılmaktadır. Bunun örnekleri arasında; yararlanıcılar, MMFO, diğer ulusal devlet daireleri ve bakanlıklar, teçhizat üreticileri ve MMFS inceleme kurulu bulunmaktadır.

İzlemenin iki tanımı özellikle mayın faaliyeti ile ilgilidir:

İzleme “**devam etmekte olan bir proje, program veya politikanın yönetimi ve ana paydaşlarına ilerlemenin kapsamı, hedeflere ulaşma ve tahsis edilen fonların kullanımındaki ilerleme hakkında emareler sunmak amacıyla belirlenmiş göstergelerle ilgili verilerin sistematik olarak toplanmasıdır.**” Bu konu MMFS 04.10'da da görülebilir.

İzleme “**bir sistem, süreç veya faaliyetin durumunun belirlenmesi - kontrol etme, denetleme veya eleştirel biçimde gözlemlene ihtiyacı olabilecek durumları belirleme**” anlamına gelmektedir. ISO 9001:2015.

4. Mayın faaliyet kapsamı içinde izleme

4.1 Genel içerik

Harici izlemeye ilişkin genel sorumluluk MMFO'ya aittir. MMFO bu sorumluluğu mayın faaliyet koordinasyon merkezine aktarabilir veya harici bir izleme kuruluğunu kendi adına izleme gerçekleştirmek üzere görevlendirebilir. Dâhili izleme sorumluluğu mayın faaliyet kuruluğunun kendisine aittir.

Mayın faaliyetinin içeriği, otoriteler, kuruluşlar, programlar, politikalar, lokasyonlar, standartlar, kanunlar, beklentiler ve gerekler ile ilgili olarak çevreleyen koşullar, şartlar ve çevrenin tüm yönlerini içerir. İzleme sistemi uygun biçimde şunları yansıtmalıdır:

- a. İçeriğin güncel ve doğru bir analizini,
- b. İlgili otoriteler, karar vericiler ve yöneticilerin bilgi ihtiyaçlarını.

4.2 Kalite Yönetimi Sistemi (KYS) dâhilinde izleme

Mayın faaliyetinde kalite yönetiminin (KY) genel amacı, kalite gereklerinin yerine getirilmiş veya bu gereksinimlerden fazlasının yapılmış olduğuna ve mayın faaliyetlerinin amaca uygun olduğuna dair (yararlanıcıya, mayın faaliyet kuruluğuna, MMFO'ya, bağişçıya ve diğer ilgili taraflara) güven sunmaktır.

İzleme her tür kalite yönetimi sistemi içinde yer alan zorunlu bir işlemdir. İzleme, mayın faaliyet kuruluşlarının performansı, kullandıkları süreçler, sundukları ürünler ve faaliyetlerinin sonucu hakkında otoriteler, yöneticiler ve diğer ilgili tarafların bilgi edinmesi için temel yoldur. İzleme sistemleri tarafından sunulan bilgi düzeltici faaliyetleri, sürekli gelişmeyi ve yönetsel gözden geçirme süreçlerini desteklemektedir.

Süreçlerin izlenmesi kalite güvence (KG) işlevinin önemli bir parçasıdır. Gereklere yerine getirileceğine dair güvenin artırılması için gerçekleştirilen tüm proaktif faaliyetleri içermektedir. Ürünlerin izlenmesi ürün gereklere yerine getirildiğinin kontrol edildiği bir kalite kontrol (KK) işlevidir.

İzleme, mayın faaliyetlerinin etkililiğini (planlanan amaçlar/hedeflere ne ölçüde ulaştıkları) ve verimliliğini (hedeflere ulaşma ve kaynakların kullanımı arasındaki ilişki) ele almalıdır. İzleme aynı zamanda kararları bildirmek için kullanılmalıdır. Bu kararlar yararlanıcılar için istenen sonuçları vermesi muhtemel olan planlanmış aktivitelerdir.

Uygun olduğunda, izlemenin sonuçları akreditasyon sürecine bilgi sağlamak için, özellikle de güncel veya eski sözleşme sırasında izlenen bir kuruluşun akreditasyonunun yenilenmesi konusunda bilgi sağlamak için kullanılmalıdır. Akreditasyon süreci MMFS 07.30 Mayın Faaliyet Kuruluşlarının Akreditasyonu dokümanında düzenlenmiştir.

4.3 İzleme ve stratejik planlama

İzleme sistemleri genel stratejik amaçların ve hedeflerin gereklere yansıtılmalıdır. Mayın faaliyeti izleme sistemlerinin yapısı ve uygulanmasına Milli Mayın Faaliyet Stratejik Planı (MMFSP) veya eşdeğeri tarafından bilgi sağlanmalı ve bu sistemler stratejik seviyede karar vericiler ile ilgili olan bilgilerin sunulması için kapasiteye sahip olmalıdır. İzleme sistemleri stratejik politikaların, amaçların ve hedeflere göre performans ve ilerlemenin değerlendirmesini içermelidir.

4.4 Kalite, güvenlik ve çevre

Kalite, güvenlik ve çevre yönetim sistemleri arasında yakın paralellikler bulunmaktadır. Mayın faaliyet izleme sistemleri, MMFO veya diğer otoriteler tarafından yönlendirildikleri üzere ilgili güvenlik ve çevre ile ilgili hususları ele almalıdırlar.

4.5 Ulusal ve uluslararası mevzuat

İzleme sistemleri uygulanabilir ulusal ve uluslararası mevzuat ve politikaların gereklere ne ölçüde karşılandığını dikkate almalı ve uygun olduğu yerde, bu gereklere ilgili göstergeler oluşturmalıdırlar.

4.6 IMAS, MMFS ve SUT'lar

İzleme sistemleri, uygulanabilir standartların ve usullerin belirlenmesi, belirlenmiş gereksinimlerin tanımlanması, standartlar ve usuller değiştiğinde gereksinimlerin gözden geçirilmesi için mekanizmalar içermelidir.

4.7 Yönetim, paydaşlar ve ilgili taraflar

İzleme sistemleri, bilinen izleme bilgilerinin çeşitli kullanıcıların gereksinimlerini sağladığından ve sistemi uygun ve etkili bir şekilde karşıladığından emin olmalıdır.

İzleme sistemleri, karşılaştırmalı performans göstergeleri, kıyaslama ölçütleri ve yöneticilerin kuruluşlarının performansını anlamaları için gereken diğer bilgiler de dâhil olmak üzere faaliyet gösteren kuruluşlara geri bildirim sağlamalıdır.

4.8 Toplumsal cinsiyet ve çeşitlilik

Hiçbir mayın faaliyet programı toplumsal cinsiyet ve çeşitlilik gruplarının farklı koşulları, gereksinimleri ve ihtiyaçlarını yansıtmadığı sürece paydaş gereksinimlerini yerine getirme konusunda başarılı olamaz.

Mayın faaliyeti izleme sistemleri, mayın faaliyet programının toplumsal cinsiyet ve çeşitlilik özellikleri ile ilgili verileri, analizleri ve raporları içermelidir. Mayın faaliyet izleme sistemlerinde mümkünse cinsiyet ve yaşa göre ayrıştırılmış veriler kullanılmalıdır.

MMFO toplumsal Temel Performans Göstergeleri (TPG) ile ilgili cinsiyet ve çeşitliliğin belirlenmiş, tanımlanmış ve izleme süreçleri ve usullerine eklenmiş olmasını sağlamalıdır.

4.9 Bilgi yönetimi sistemleri

İzleme sistemleri, etkili ve verimli bir bilgi yönetimi sistemine (BYS) dâhil edilmelidir.

4.10 İzleme ve risk yönetimi

“Risk” belirsizliğin hedefler üzerindeki etkisi olarak tanımlanmaktadır (ISO Kılavuz 73:2009). Ayrıca zararın meydana gelmesi olasılığının ve ciddiyetinin birleşimine atıf yapılarak da ifade edilebilir (MMFS 04.10 ve ISO Kılavuz 51:1999).

İzleme tüm mayın faaliyet programlarında hem stratejik hem de operasyonel düzeyde risk yönetimi süreçlerinin ayrılmaz bir parçasıdır. Riskin belirlenmesi, analizi, değerlendirilmesi, iyileştirilmesi ve gözden geçirilmesi işlevleri, izleme sistemi ile ilgili olan ve bu sistemin dikkatini gerektiren TPG'ler de dâhil olmak üzere bilgi gereksinimlerinin belirlenmesi ve tanımlanması için kullanılmalıdır.

5. Genel gerekler

5.1 Genel

Her mayın faaliyet programında ilgili otoriteler şunlara karar verir:

- a. Neyin ölçülmesi ve izlenmesi gerektiği,
- b. Geçerli sonuçlara ulaşılması için gereken izleme, ölçüm ve analiz yöntemleri,
- c. İzlemenin ne zaman ve nasıl gerçekleştirileceği,
- ç. İzleme sonuçlarının ne zaman ve nasıl analiz edileceği,
- d. İzleme sonuçlarının nasıl sergileneceği ve yayılacağı.

İzleme işlevleri bu standardın gereklerine uygun olarak yerine getirilir. Uygun belgelenmiş bilgiler, izleme sonuçlarının kanıtı olarak saklanır.

Otoriteler, izleme sisteminin performansını bizzat izler ve gözden geçirirler.

5.2 İzlemenin amacı

İzleme; otoritelere, yöneticilere ve karar vericilere, stratejik ve operasyonel hedefler ve politikalar ile ilişkili olarak kuruluşların ve genel olarak mayın faaliyet programının performansı hakkında güvenilir kanıtlara dayanan bilgiler sunma amacıyla gerçekleştirilmektedir. İzleme aşağıdakiler de dâhil olmak üzere mayın faaliyetine ilişkin gelecekteki planlamalar ve sürekli gelişme hakkında karar vermek için kullanılmaktadır:

- a. Mayın faaliyet kuruluşlarının, standartlar, düzenlemeler, usuller, anlaşmalar ve diğer tanımlanmış ölçütlerin gereklerine uygunlukları,
- b. Mayın faaliyet kuruluşlarının etkililik ve verimlilik bakımından uygulamadaki performansı, bu süreç ve sonuçların ürünleri, ürünlerin teslimi sonucu ortaya çıkan sonuçlar ve etkiler,
- c. Uygulamadaki hedeflere ulaşmaya yönelik, finansal bütçelere ve hedeflere göre istenen sonuçların çıktıları ve etkilerine bağlı olarak ilerleme,
- ç. Stratejik planlama kararları ve önceliklendirmenin yararlanıcılar bakımından istenen sonuçlara ulaşabilme derecesi,
- d. Mayın faaliyet programının ve bu program içindeki kuruluşların toplumsal cinsiyet ve çeşitlilik hususunda ki performansı,
- e. Mayın faaliyet programının ve bu program içindeki kuruluşların diğer önemli özellikleri,
- f. Gelecekteki performansın değerlendirilebilmesi için kıyaslama ölçütlerinin oluşturulması,
- g. MMFO için önemli diğer tedbirler, hedefler veya amaçlar konusunda performansın anlaşılmasının desteklenmesi.

5.3 İzlemenin gerçekleştirilmesi

Mayın faaliyeti izlemesi; kapsamlı, titiz olmalı ve ilgili paydaşların ihtiyaçlarını karşılamak için yeterli bilgi sunmalıdır. İzleme, insiyatif ve yeniliği caydırıcı olmamalı, operasyonel organizasyonlar üzerinde, verimliliklerini önemli ölçüde ve olumsuz bir şekilde etkileyecek bir yük getirmemelidir. Etkili izleme, etkili KYS'nin bir parçası olarak, mayın faaliyet planı, programı veya projesinin genel başarısını ve etkililiğini artırmalıdır.

Mayın faaliyet izleme sistemi şunları gerçekleştirmelidir:

- a. Bağımsız, nesnel, etik ve adil olma,
- b. Sistematik ve kanıta dayalı olma,
- c. Gerekli profesyonel özen ve çaba ile uygulanma,
- ç. Operasyonları iyileştirmek için hangi yöntemin (kuruluş içi veya dışı) uygulanabileceği hakkında geçerli bilgi üretme,
- d. Düzgün biçimde planlanma ve yönetilme,
- e. Gelecekteki örnekler için verileri sistematik biçimde kaydetme ve saklama,
- f. Karar vericilerin ihtiyaçlarını karşılamak için alakalı, güvenilir ve yeterli sonuçlar sunma.

İzlemeye dâhil olan taraflar yetkin, yanlılıktan ve çıkar çatışmalarından uzak olmalı ve izlemeye konu kuruluşlar ve bireyler ile mahremiyeti ve sağduyuyu korumalıdır.

Mayın faaliyeti izlemesi; bilgi yönetimi işlevleri, kayıtların gözden geçirilmesi ve saha ziyaretlerinin (haberli ve habersiz) bir birleşiminden meydana gelmelidir.

5.4 Verilerin sistematik olarak toplanması, analizi, raporlanması ve arşivlenmesi

Etkili izleme, kuruluşların performansı ve sorumlu oldukları süreçler ve ürünlere ilişkin tutarlı, güvenilir ve kapsamlı veriye erişime dayanmaktadır. Otoriteler şunları gerçekleştirmelidir:

- a. Mayın faaliyetlerinin etkililiği ile ilgili göstergeleri (planlanan faaliyetlerin ne ölçüde gerçekleştirildiği ve planlanan sonuçlara ne ölçüde ulaşıldığı) ve verimliliğini (ulaşılacak hedefler ve kullanılan kaynaklar arasındaki ilişki) belirlemek,
- b. Hem ürün hem de süreç performansı için göstergelere ilişkin bilgi gereksinimlerini belirlemek,
- c. Zaman içinde kuruluşlar arasındaki veri/bilgi tutarlılığını sağlamak,
- ç. Verilerin, gelecekte erişim için elverişli biçimde saklanmasını ve verilerin zaman-sıra karşılaştırmaları için ilgili tarafların kullanımına sunulmasını sağlamalıdır.

5.4.1 İzleme verilerinin toplanması

İzleme ile ilgili veriler izleyiciler, mayın faaliyet kuruluşları veya diğer bireyler tarafından toplanabilir ve raporlanabilir. Tüm durumlarda gereksinimler aşağıdaki hususlar açısından açıkça tanımlanmalıdır:

- a. Veri toplanması için sorumluluk,
- b. Kayıtların tutulması ve verilerin arşivlenmesi için sorumluluk,
- c. Veri kaynakları,
- ç. Ölçüm birimleri,
- d. Toplama sıklığı,
- e. Veri toplama formatları,
- f. Raporlama sıklığı,
- g. Raporlama formatları,
- ğ. Raporlama kanalları.

Gerekler ayrıca, izleme usulleri, politikaları ve mayın faaliyet kuruluşlarının kendi SUT'una uygun biçimde tanımlanmalıdır.

Saha izleme ziyaretleri yoluyla verilerin toplanması hakkında ek bilgiler EK-B'de sunulmuştur.

5.4.2 İzleme verilerinin analizi

İzlemenin sonuçları, ilgili yöneticiler ve karar vericilerin gereksinimlerini karşılamak için analiz edilmelidir. Asgari olarak, izleme aşağıdaki verileri gösteren sonuçlar ortaya koymalıdır:

- a. Ürünlerin ve hizmetlerin gereksinimlere uygunluğu (standartlar, politikalar ve usullere uygunluk da dâhil olmak üzere),
- b. Müşteri memnuniyeti,
- c. Toplumsal cinsiyet ve çeşitlilik politikalarının uygulanması,
- ç. KYS'nin ve diğer ilgili yönetim sistemlerinin uygunluğu ve etkililiği,
- d. Planlamanın başarıyla uygulanması ve hedeflere yönelik ilerleme,
- e. Mayın faaliyet süreçlerinin performansı,
- f. Mayın faaliyet ürünlerinin performansı,
- g. Mayın faaliyet kuruluşlarının performansı,
- ğ. Mayın faaliyet varlıklarının performansı,
- h. Gelişme ihtiyaçları veya fırsatları.

İzleme sistemleri, bireysel kuruluşlar ve unsurlara ilgili performans ölçümlerini belirlemek, izlemek ve zaman içinde eğilimleri gözlemlemek için yeterli ayrıntı içermeli ve yeterli kayıtların tutulmasını sağlamalıdır.

İzleme verileri uygun ve mümkün olduğu yerde cinsiyete ve yaşa göre ayrıştırılmış olmalıdır.

5.5 Temel performans göstergeleri (TPG)

Temel performans göstergeleri (TPG) bir kuruluş veya programın hedeflerine ne kadar etkili biçimde ulaştığını göstermek için kullanılan ölçülebilir değerlerdir.

İlgili göstergeler arasında şunlar bulunmaktadır:

- a. Uyumsuzluk oranları (ürünlere/süreçlere göre, kuruluşlara/unsurlara göre ve belirlenmiş gereksinimlerle ilişkili olarak),
- b. Uygunluk oranları (standartlar, kurallar, düzenlemeler, politikalar ve usuller ile ilişkili olarak),
- c. İlerleme oranları (tanımlanmış son teslim tarihlerine, hedeflere, bütçelere ve kıyaslama ölçütlerine göre),
- ç. Varlık performansı (üretkenlik oranları, tespit/kayıp oranları),
- d. Etkililik oranları (ulaşılan sonuçlarla ilişkili olarak sarf edilen çaba).

Mayın Faaliyet Programının (MFP) farklı kademelerindeki otoriteler, yöneticiler ve karar vericiler, kendi işlevleri ve sorumlulukları ile ilgili olan TPG'leri belirlemelidir. MFP'deki yüksek kademeler, bir araya getirilmiş verilere dayanan TPG'lerden faydalanabilirler.

TPG'lerin uygunluğu, karşılaştırılabilirliği ve geçerliliğinin sağlanması amacıyla, gerekli verilerin toplanması, analizi ve sonuçların raporlanmasından sorumlu taraflara gereksinimlerin anlatılması ve bunlar tarafından anlaşılması gerekmektedir.

5.6 İzleme sonuçlarının sergilenmesi ve yayılması

İzleme sonuçları, güncel TPG'ler de dâhil olmak üzere, eğilimlerin belirlenmesi ve anlaşılması, zaman içinde ve kuruluşlar arasında performans karşılaştırmaları yapılması ve gelişme ihtiyaçları veya fırsatlarının belirlenmesi amacıyla, tablolar, grafikler, çizimler ve diğer yöntemler kullanılarak otoritelere, yöneticilere ve karar vericilere gösterilmelidir.

Dijital gösterge tablolarının kullanılması önerilmektedir.

İzleme sonuçları, gizlilik ilkeleri ve politikalarına uygun olarak mümkün olan en geniş kapsamda kullanıma açılmalıdır.

5.7 Yetkinlik, eğitim ve farkındalık

5.7.1 Genel

İzleme, denetim fonksiyonu değildir. İzlemenin esas amacı güveni korumak, ilgi gerektiren alanları belirlemek ve sürekli gelişim süreçlerini desteklemek amacıyla yöneticilere ve otoritelere bilgi sunmaktır.

Eksikliklerin veya uyumsuzlukların belirlendiği durumlarda, kökten analizi gerçekleştirilmeli, uygun düzeltici faaliyete karar verilmeli ve bu faaliyet uygulanmalıdır. Ortada bir ihmâl, sahtekârlık veya

suç bulunduğu nadir durumlarda, uygun disiplin işlemi veya yasal işlemin yerine getirilmesi gerekebilir. Fakat bu oldukça sıra dışı bir durum olmalıdır.

5.7.2 İzleme personelinin yetkinliği

İşlevlerini etkili ve verimli biçimde yerine getirebilmeleri için, mayın faaliyet izleme personeli şunları gerçekleştirmelidir:

- a. İzleyecekleri usuller, yöntemler ve teknikler hakkında yeterli deneyim ve bilgi sahibi olmalı,
- b. İzleme işlevlerini planlayabilmeli ve organize edebilmeli,
- c. Görüşmeler gerçekleştirmeli, dinleme, gözlemlene, gözden geçirme ve kayıtların ve dokümanların doğruluğunu onaylama yoluyla bilgi toplamalı,
- ç. Kanıtlara dayalı sonuçları sistematik biçimde kaydetmek için gereken becerilere sahip olmalı,
- d. Çıkarılan sonuçları desteklemek için yeterli kanıta sahip olduklarını onaylamalı,
- e. Bilginin gizliliğini korumalı,
- f. Etkili iletişim kurmalı,
- g. Yönetim sistemlerinin anlaşıldığı gösterilmelidir.

İzleyecekleri özelleşmiş faaliyetler ve alanlara bağlı olarak, mayın faaliyet izleyicileri aşağıdaki ilgili alanlarda bilgi sahibi olmalıdır:

- a. Uluslararası antlaşmalar ve düzenlemeler,
- b. Ulusal kanunlar ve düzenlemeler,
- c. Standartlar (IMAS, MMFS, IATG, ISO vb.),
- ç. Sözleşmeler ve anlaşmalar,
- d. İşgücü, iş yeri güvenliği ve çalışma şartları gerekleri,
- e. Ürünler, faaliyetler ve hizmetler,
- f. Kalite terminolojisi,
- g. KY ilkeleri ve bunların uygulanması,
- ğ. Kalite araçları ve bunların uygulanması.

5.7.3 Eğitim

İzleyiciler, izleme faaliyetleri gerçekleştirmeden önce izleme süreçleri, usulleri, teknikleri ve kaydetme alanlarında eğitim almalı ve yeterli kabiliyet, beceri ve bilgi sahibi olduklarını göstermelidir.

İzleme sisteminde değişiklikler olduğunda, uygulanabilir düzenlemeler ve standartlarda önemli değişiklikler yapıldığında ve uygun aralıklarla, izleme görevlerini yerine getirme konusundaki yetkinliklerinin sürdürülebilmesini sağlamak amacıyla izleyicilere ek eğitim sağlanmalıdır.

İzleme sistemi ile ilişkili işlevleri yerine getiren diğer personele de (veri toplayıcılar/raporlayıcılar ve diğer bilgi yönetimi personeli gibi) izleme sisteminin ilgili alanlarında eğitim sunulmalıdır.

İzleyicilerin ve izleme sistemi dâhilinde görev yapan diğer personelin eğitimi, nitelikleri ve deneyimlerine ilişkin kayıtlar saklanmalıdır.

5.7.4 İzleme rolleri ve sorumluluklarına ilişkin farkındalık

MMFO, izlemeye tabi olacak kuruluşlar ve bireyler arasında ve aynı zamanda MFP'nin performansı ile ilgilenen diğer paydaşlar arasında izleme sistemine, amacına, işlevleri ve ilkelerine ilişkin yeterli farkındalık olmasını sağlamalıdır.

İzlemeye tabi kuruluşlar ve bireyler, izlemeyi saldırgan bir süreç olarak veya bir uyumsuzluk ya da başka bir başarısızlık durumunda aşırı veya gerekçesiz sonuçlar doğuran bir süreç olarak algılamamalıdır. İzlemeye tabi olanlar bilgi sağlama ve çalışma lokasyonlarına erişim konularında açık, dürüst ve tutarlı olmalıdır.

İzleyicilere sağlanan bilgilerin eksik, yanlış veya değiştirilmiş olduğuna dair kanıtlar bir uyumsuzluk oluşturmaktadır. Bunlar soruşturma ve takibe tabi tutulmalıdır.

5.8 Süreç performansının izlenmesi

5.8.1 Genel

Mayın faaliyeti operasyonel ve stratejik kademelerde farklı süreçlerden meydana gelmektedir. Otoriteler, yöneticiler ve karar vericilerin aşağıdaki faaliyetlerde bulunabilmelerini sağlamak amacıyla uygun veriler toplanmalı ve analiz edilmelidir.

- a. Temel süreçlerin ilgililiğini, etkililiğini ve verimliliğini anlamak,
- b. Süreçlerin geliştirilebilir kısımlarını belirlemek ve bunları yanıtlamak,
- c. Zaman içinde, kuruluşlar, unsurlar ve lokasyonlar arasındaki süreç performansını karşılaştırmak,
- ç. Gelecekteki planlamalarda süreç planlamasının sonuçlarını yansıtmak.

5.8.2 Temel süreçlerin belirlenmesi ve tanımlanması

Mayın faaliyeti dâhilindeki temel süreçler belirlenmeli ve uygun performans göstergeleri tanımlanmalı ve sürdürülmelidir. Temel süreçler;

- a. Müşterilere / son kullanıcılara ürün sunan,
- b. Nihai ürünü sunan süreçleri doğrudan destekleyen,
- c. Mayın faaliyet kuruluşlarının etkili ve verimli işleyişi hususunda başka yönlerden önemli olan süreçlerdir.

Müşterilere / son kullanıcılara sunulan veya mayın faaliyet kuruluşu dâhilinde başka açıdan önem arz eden ürünler, bu standardın 5.9. kısmında tarif edilen ürün izlemesine tabi olmalıdır.

5.8.3 Süreçler ve performans göstergeleri

TPG'ler temel süreçleri göstermek üzere aşağıdakilerden oluşturulmalıdır:

- a. Süreç etkililiği – sürecin işlevini başarıyla yerine getirme derecesi,
- b. Süreç verimliliği– ulaşılan sonuçlarla ilişkili olarak süreçte kullanılan kaynaklar.

5.8.4 Standartlar, düzenlemeler ve usullere uygunluk

İzleme, uyumluluk veya uyumsuzluk oranlarının bireysel standartlar, düzenlemeler, usuller ve süreçle ilişkilendirilebilir olmasını sağlayacak şekilde hazırlanmalıdır.

5.8.5 Sürecin izlenmesi

Kabul edilen son teslim tarihleri ve hedeflere göre mayın faaliyetlerindeki süreç izlenmelidir. Bir faaliyet için harici bir son teslim tarihi veya hedef belirlenmediği durumda, mayın faaliyet kuruluşları sürecin ölçülebilmesi konusunda uygun dâhili hedefler oluşturmalıdır.

5.8.6 Çalışma ortamı

İzleme sistemleri, çalışma ortamının etkili ve verimli mayın faaliyetlerine elverişli olduğunu ve geçerli standartlar, mevzuatlar ve düzenlemelere uyduğunu onaylamak için uygun faaliyetleri içermelidir.

5.8.7 Süreç izleme yöntemleri

Mayın faaliyet kuruluşları tarafından uygulanan süreçlerin performansı ve bunların standartlara, düzenlemelere ve diğer gereklere uygunluğu şu yollarla izlenebilir:

- a. Hangi standartlar, kurallar, düzenlemeler, süreçler veya usullerin uyumsuzlukla ilişkilendirildiğinin ortaya koyması gereken durumlarda uyumsuzluk kayıtlarının analizi,
- b. Kılavuzlar, planlar, usuller, raporlar ve kayıtlar da dâhil olmak üzere mayın faaliyet kuruluşunun dokümanlarının gözden geçirilmesi,
- c. Mayın faaliyet kuruluşları tarafından sağlanan verilerin analizi,
- ç. Faaliyetlerin gözlemlenmesi için saha ziyaretleri (EK-B saha ziyaretlerinin planlanması ve gerçekleştirilmesi konusunu daha ayrıntılı olarak anlatmaktadır).

Saha ziyaretleri yoluyla toplanan veriler, eğilimlerin belirlenmesi ve farklı kuruluşlar ile unsurların performansları arasında karşılaştırma yapmaya imkân tanınması için analize tabi olmalıdır.

5.8.8 Süreç izlemenin sıklığı ve düzeyi

İzleme faaliyetleri, raporların sunulması, verilerin analiz edilmesi ve saha ziyaretleri gerçekleştirilmesi de dâhil olmak üzere, otoriteler ve ilgili taraflar arasında mayın faaliyet kuruluşlarının performansına ve genel olarak mayın faaliyet programına duyulan güveni korumak için yeterli aralıklarla gerçekleştirilmelidir. İzleme faaliyeti izinsiz olmamalıdır ve mayın faaliyet kuruluşunun operasyonel etkinliğini önemli ölçüde düşürecek taleplerde bulunmamalıdır.

Asgari olarak, izleme faaliyeti aralıklı olarak ve akreditasyon anlaşmaları, standartlar, sözleşmeler ve diğer geçerli dokümanlarda belirlenen şekillerde gerçekleştirilmelidir.

İzleme faaliyeti, özellikle de saha ziyaretleri, bir mayın faaliyet kuruluşu tarafından uygun düzeltici faaliyetin bir ikamesi olarak kullanılmamalıdır. Düşük performans; faaliyetlerin, süreçlerin ve ürünlerin daha sık gözlemlenmesini ve denetleme edilmesini meşru kılabılır. Ancak herhangi bir kuruluşun performansındaki bir uyumsuzluk veya eksiklik her zaman ilk olarak o kuruluş dâhilinde gerçekleştirilecek bir uygun yönetim faaliyeti aracılığıyla ele alınmalıdır.

Saha ziyaretlerinin sıklığı; önceki ziyaretlerin sonuçları, mayın faaliyet kuruluşunun gerçekleştirdiği faaliyetlerdeki deneyimi ve bu faaliyetlerin niteliği ışığında ayarlanabilir.

İzleme kuruluşları aşağıdaki durumlarda daha "sıkı" bir izleme planı benimsemeyi düşünmelidir:

- a. Mayın faaliyet kuruluşunun tanımlanan bir faaliyet için yeni akredite edilmiş olması,
- b. Bir kuruluş/unsurun yönetiminde veya yapısında önemli değişiklikler olması,
- c. İzleme sonuçlarının (verilerin analizi ve/veya saha ziyaretleri yoluyla) bir kuruluşun/unsurun performansında eksiklikler ortaya koyması,
- ç. Belirlenmiş bir uyumsuzluğun takibinin bir parçası olması.

İzleme kuruluşları şu durumlarda izleme ziyaretlerinin sıklığını azaltmayı düşünebilir:

- a. Bir mayın faaliyet kuruluşunun bir izleme dönemi boyunca tutarlı bir düzeyde kabul edilebilir performans göstermesi,
- b. Mayın faaliyet kuruluşunun faaliyetlerinin kapsamında bir değişiklik olmaması.

5.9 Ürün performansının izlenmesi

5.9.1 Genel

İzleme kuruluşları, mayın faaliyet ürünlerinin performansına duyulan güvenin sürdürülmesi için uygun adımlar atılmasını sağlamalıdır. Kalite kontrol " istenilenin ile elde edilenin ne olduğunun " kontrol edilmesi sürecidir.

5.9.2 Ürünler ve performans göstergeleri

Mayın faaliyet sektörü geleneksel olarak neredeyse diğerlerini tamamen dışarda tutarak tek bir ürüne odaklanmıştır. Bu ürün (temizlenmiş arazi) önemlidir fakat mayın faaliyet süreçlerinin ürün yelpazesinde yer alan ürünlerden sadece biridir ve diğer ürünler de önemlidir ve benzer düzeyde ilgi görmelidir. Mayın faaliyeti ile ilgili temel ürün kategorileri arasında, bunlarla sınırlı olmamak üzere, aşağıdakiler de bulunmaktadır:

a. Bilgi: Beraberinde bilgi olmaksızın, mayın faaliyet ürünlerinin pek çoğu (özellikle de arazinin indirgenmesi ile ilgili olanlar) sınırlı değere sahiptir veya tamamen değersizdir. Bilgi kendi başına bir üründür. Kayıtlar, raporlar ve kamuyu bilgilendirme kampanyalarının tamamı insanlara bilgi ürünleri sunmaktadır.

b. Arazi: Mayın faaliyet süreçleri iptal edilmiş, devredilmiş, azaltılmış ve temizlenmiş arazi sunmaktadır. Tamamının temel kalite gereğini yerine getirmeleri; yani güvenli olmaları, belirlenmiş bir derinliğe kadar belirlenmiş tehlikeleri içermemeleri gerekmektedir.

c. Donanım: Protez uzuvlardan patlayıcı içermeyen patlamamış mühimmat (PAM) kullanılarak yapılmış eğitim yardımlarına, askeri özelliklerinin kaldırılması ve stok imhası programlarından kalan hurda materyallere ve tehlikeli alanları çizmek için kullanılan çitler ve uyarı işaretlerine kadar değişen bir yelpazedir. Tamamı performansın ölçülmesi ve izlenmesi için kullanılacak net biçimde belirlenmiş kalite, güvenlik ve çevre gereksinimlerine sahip olmalıdır.

ç. İnsanlar: Mayın faaliyeti çok çeşitli eğitim süreçleri gerçekleştirmektedir. Bunların her bir ürünü eğitimi ve yetkin personeldir. Performansın izlenmesi için kullanılacak gereksinimler İş Tanımları'nda, Görev Tanımları'nda, Eğitim Planları'nda ve diğer uygun dokümanlarda tanımlanmalıdır.

Her ürün belirlenmiş gerekleri yerine getirme amacıyla tasarlanmalı ve sunulmalıdır. Performans göstergeleri izleme sistemi içinde aşağıdakileri ortaya koyacak şekilde belirlenmeli, tanımlanmalı ve kullanılmalıdır:

- a. Ürünlerin gerekleri ne ölçüde karşıladığı,
- b. Gerçek ve potansiyel ürün uyumsuzluklarının meydana gelmesi,
- c. Gerçek ve potansiyel ürün uyumsuzluklarına verilen karşılıklar,
- ç. Ürünlerle ilgili hedeflere ulaşma konusundaki ilerleme.

5.9.3 Ürün izleme yöntemleri

Ürünlerin performansının izlenmesi için seçenekler arasında şunlar bulunmaktadır:

- a. Fiziksel denetlemeler ve örnekleme,
- b. Test etme,
- c. Müşteri geri bildirimini,
- ç. Uzun vadeli izleme.

Mayın faaliyet programları ürün izleme yöntemlerinin uygun, etkili ve verimli bir birleşimini içermelidir.

5.9.4 Fiziksel denetleme ve örnekleme

Fiziksel denetleme ve örnekleme, aynı materyaller ve aynı süreçler kullanılarak üretilen birbiriyle aynı ürünlerin üretildiği durumlarda ve denetlemenin uyumsuzluğun nedenine götürecekt kusurları ortaya çıkarabileceği durumlarda faydalıdır. Fiziksel denetleme ve örnekleme uygun olabilecek mayın faaliyet ürünleri örnekleri arasında şunlar bulunmaktadır:

- a. Mayın mağdurları için protezler,
- b. Veriler/kayıtlar,
- c. Mühimattan arındırılmış eğitim yardımları.

İndirgenmiş arazi alanlarının hepsi aynı durumda başlamamakta (bazı metre karelerde kirlenme bulunur, bazılarında bulunmaz) ve aynı süreçlere tabi olmamaktadır. (bazıları iptal edilebilir, bazıları indirgenebilir, bazıları da temizlenebilir. Temizlenmiş farklı alanlar bile farklı süreçlere tabi olabilir.) Eğer bir temizlik sonrası denetleme, örneklemede bir kirlilik bulmazsa, arazinin doğru biçimde işlendiğine veya kötü biçimde işlendiğine (veya hiç işlenmediğine) ve de indirgeme sürecinden önce kirlenme içermediğine karar vermek mümkün değildir. İndirgenmiş arazinin örnekleme ve denetlenmesi bir üretim hattındaki ürünlerin örnekleme ve denetlenmesi ile karşılaştırılmaz.

Sınırlı ve uygun biçimde uygulanmış arazi örnekleme, kalitede artış sağlayabileceğinden güven geliştirmeye ve sözleşmenin uygulanmasına destek sağlama konusunda değerli olabilir. EK-C devredilmiş arazinin fiziksel denetlenmesi ve örnekleme hakkında ek rehberlik sunmaktadır.

5.9.5 Ürün test etme

Dedektörler, yer belirleyiciler ve mekanik sistemler gibi donanım ürünleri, mayın faaliyet programlarına alındıklarında teste tabi olmalıdır. Bu tür testler teçhizatın hedeflenen kullanımını yansıtan ölçütlere ve bu hedeflenen kullanım ile ilişkilendirilen özel koşullar ve şartlara dayanmalıdır. Teçhizat operatörleri, becerilerinin test sonuçlarını etkileyebilecek olmasından dolayı mümkün olduğunca testlere dâhil edilmelidir (MMFS 03.40 Mayın Faaliyet Teçhizatının Test Edilmesi ve Değerlendirilmesi konusunda daha fazla rehberlik sunmaktadır).

Testlerin aynı zamanda insanlarla ilgili olarak da (eğitim süreçlerinin ürünleri olarak), yazılı ve uygulamalı testler, sınavlar ve diğer yetkinlik gösterme yolları kullanılarak ve MMFS 06.10 Eğitim Yönetimi dokümanına uygun olarak gerçekleştirilmesi de düşünülmelidir.

Hayvan tespit sistemleri geçerli standartlara uygun olarak teste tabi olmalıdır (MMFS 09.42 Mayın Arama Köpekleri ve Kullanıcılarının Operasyonel Testi).

Ürün testinin sonuçları, performans ve başarısızlık oranları da dâhil olmak üzere, analiz edilmeli ve izleme sistemlerine dâhil edilmelidir.

Test sonuçlarının kayıtları saklanmalı ve zaman içinde ve/veya farklı operatörler arasında performans karşılaştırması yapmak için gerektiği zaman kullanılmalıdır.

5.9.6 Müşteri geri bildirim

MMFO izleme sistemlerinin arazi kullanıcıları, bilgi alıcılar, eğitimli personelin yöneticileri, protez uzuv kullananlar ile uygun ve ilgili olan diğer kişiler de dâhil olmak üzere müşterilerin belirlenmesini de içermesini sağlamalıdır. Hassas kişisel bilgiler güvenli biçimde saklanmalı ve mümkün olduğunca ilgili taraflara anonim hale getirilmiş geri bildirim verileri sunulmalıdır.

MMFO mayın faaliyet izleme sistemlerinin mayın faaliyet ürünlerine ilişkin olarak müşteri geri bildirimini teşvik etmek ve toplamak (telefon hatları, anketler, geri bildirim formları vb.) için güvenilir, halka tanıtılmış ve kullanımı kolay mekanizmalar içermesini sağlamalıdır.

Müşteri geri bildirimlerinin sonuçları analiz edilmeli ve otoritelere, yöneticilere ve karar vericilere sunulmalıdır.

MMFO müşteri geri bildirimini ile ilişkili olarak TPG'ler oluşturmalıdır.

5.9.7 Uzun vadeli izleme

Uzun vadeli izleme, uzun süreler boyunca kullanılan büyük hacimli ürünlere duyulan güvenin geliştirilmesi için kullanılmaktadır. Bu özellikle arazinin indirgenmesi durumunda önemlidir. İndirgenmiş arazinin temel kalite göstergesi devirden sonra uzun süreyle güvenli biçimde kullanılmasıdır.

Uzun vadeli izleme şu yollarla icra edilebilir:

- Mayın faaliyet bilgi yönetim sistemlerinde saklanan verilerin analizi,
- Mayın faaliyet programının dışındaki bilgi yönetim sistemlerinden alınan verilerin analizi (ulusal sağlık sistemleri gibi),
- Ürünün müşterilere daha yeni teslim edilmiş olduğu lokasyonlar ve bölgelerde proaktif keşifler gerçekleştirilmesi.

Uzun vadeli izleme sistemleri herhangi bir ürün uyumsuzluğunun devir teslimden ne kadar sonra olursa olsun izleme kuruluşu/otoritesinin dikkatinden kaçmayacağı konusunda güven sunma amacıyla geliştirilmelidir.

MMFO'lar, ürün uyumsuzluğuna dair kanıtların bulunmamasının, uygunsuzluğun tespit edilmesi için uzun vadeli izleme sisteminin başarısızlığından ziyade, gerçek bir uygunsuzluk yokluğuna işaret etmesini sağlamalıdır.

5.9.8 Ürün izlemenin sıklığı ve düzeyi

Ürün izlemenin sıklığı ve izlenen ürün oranı ürün türüne, ürünün özelliğine ve bir uyumsuzluk olması ihtimaline bağlıdır. Ürün izlemenin ne kadar sık ve ne kadar kapsamlı gerçekleştirileceğine ilişkin kararları etkileyen faktörler arasında şunlar bulunmaktadır:

- Mayın faaliyet kuruluşunun kendi Kalite Güvence (KG) sistemleri ve dâhili ürün izlemesine (KK) duyulan güven düzeyi,
- Ürüne ve mayın faaliyet kuruluşuna ilişkin önceki izleme faaliyetlerinin (uzun vadeli izleme de dâhil olmak üzere) sonuçları,
- Paydaşlar/ilgili taraflar arasındaki güveni sürdürme ihtiyacı,
- Sözleşmelerde ve diğer anlaşmalarda belirlenen gerekler.

EK-C arazinin temizlenmeden sonra örneklenmesi hakkında ek rehberlik sunmaktadır.

5.10 Uyumsuzluğun belirlenmesi ve karşılık verme

5.10.1 Uyumsuzluğun belirlenmesi

Süreç veya ürün performansındaki gerçek veya potansiyel uyumsuzluk operatörler, yöneticiler, ziyaretçiler ve diğer kişiler ve aynı zamanda izleyiciler tarafından belirlenebilir. Tüm KYS'lerin temel bir parçası, gerçek veya potansiyel uyumsuzluğun belirlenmesine karşılık vermesi, bunu belgelendirmesi, incelemesi ve gerekli olduğu yerde düzeltici ve önleyici faaliyetleri belirlemesi, kabul etmesi ve etkili biçimde uygulamasıdır.

İzleme sırasında veya izleyiciler tarafından belirlenen uyumsuzluklar, uygun olduğu yerde faaliyeti gösteren ilgili kuruluş tarafından kendi KYS'leri kullanılmak suretiyle ele alınmalıdır. İzleyiciler faaliyette bulunan kuruluş tarafından teklif edilen düzeltici faaliyetleri kabul etmeli ve bu faaliyetlerin etkili biçimde uygulanabilmesi için uygun adımları atmalıdır.

Yalnızca operatörün KYS'sinde eksiklikler olduğu zaman veya uyumsuzluğun ciddiyetinin önemli olduğu durumlarda, izleyiciler doğrudan düzeltici faaliyetlerin belirlenmesi ve uygulanmasına dâhil edilmelidir.

Normal izleme işlevlerinin bir parçası olarak, izleyiciler mayın faaliyet kuruluşlarının gerçek ve potansiyel uyumsuzlukları belirlemek ve bunlara karşılık vermek için güvenilir dâhili sistemlere sahip olduklarını ve bu sistemlerin uygulandığını ve işlevsel olduğunu onaylamak için kanıt aramalıdır.

5.10.2 Uyumsuzluk türleri

Uyumsuzluklar şu şekilde kategorize edilmelidir:

- a. Gerçek – halihazırda gerçekleşmiş olan bir uyumsuzluk,
- b. Potansiyel – henüz gerçekleşmemiş fakat gerçekleşmesine dair önemli bir risk bulunan uyumsuzluk.

Uyumsuzluklar ayrıca aşağıdakiler gibi ilgili oldukları yönetim sistemi kısmına göre de kategorize edilmelidir:

- a. Kalite,
- b. Güvenlik,
- c. Çevresel,
- ç. Mayın faaliyet kuruluşunun koşullarına, yapısına, işlevlerine ve hedeflerine ve de MMFO'nun ve izleme kuruluşunun ihtiyaçlarına uygun diğer kategoriler.

5.10.3 Uyumsuzluğun ciddiyeti

İzleme sistemi herhangi bir uyumsuzluğun ciddiyetini şu şekilde belirlemelidir:

- a. **Büyük:** Bunlarla sınırlı olmamakla birlikte genellikle aşağıdakiler gibi önemli sorunlarla ilişkilendirilen önemli bir durumdur.

- (1) KYS'nin (veya izlemeye tabi başka bir diğer sistemin) önemli bir unsurunun uygulanmaması,
- (2) Faaliyet gösteren kuruluştaki/unsurdaki her şeyi veya herkesi etkileyen şeyler,
- (3) Uyumsuzluk gösteren ürünün müşteriye/nihai kullanıcıya sunulması durumunda ortaya çıkabilecek önemli sorunlar,
- (4) Ürün sunulmadan önce ortaya çıkan fakat müşterinin/nihai kullanıcının bilgisi dâhilinde olan problemler,
- (5) Kuruluş, bünyesindeki insanlar veya diğer ilgili taraflar açısından önemli risk taşıyan sorunlar.

- b. **Küçük:** Aşağıdakiler gibi, fakat bunlarla sınırlı olmamak üzere, daha az ciddiyet taşıyan durumlar.

- (1) Gerekerin yerine getirilemediği bireysel örnekler,
- (2) Kritik olmayan bilgilerin yanlış veya eksik kısımları,
- (3) Sonuçlarının yalnızca dâhili etkililikte zarara neden olmakla sınırlı kaldığı fakat ürünlerin ve müşterilerin/nihai kullanıcıların etkilenmediği sorunlar.

Uyumsuzluklar sorunun bütün kapsamı bilindikten sonra kategorize edilmelidir. Uyumsuzluğun analizi sırasında veya diğer personelle gerçekleştirilen görüşmeler yoluyla ek bilgiler gün ışığına çıkabilir. Küçük uygunsuzluklar aşağıdaki faktörler ışığında büyük uygunsuzluklara dönüştürülebilir.

- a. Bir takım ilgili olaylar,
- b. İlgili süreçler veya ürünlerin etkilenmiş olması,
- c. Daha büyük bir sorunu ortaya çıkaran kökenin analizi.

5.10.4 Kritik uyumsuzluklar

Kritik uyumsuzluk, ek olarak herhangi bir personele, ziyaretçiye, müşteriye, otoriteye, toplum üyesine, diğer paydaşlara/ilgili taraflara veya çevreye/altyapıya karşı doğrudan ve önemli bir güvenlik riski ortaya koyan büyük bir uyumsuzluktur.

Notlar:

İncelemeye sunulan veya hâlihazırda devredilmiş olan bir arazide mayın veya Harp Kalıntısı Patlayıcı (HKP) tespit edilmesi her zaman kritik uyumsuzluk olarak değerlendirilir.

MMFO'lar, sözleşme makamları ve kuruluşlar uygun biçimde ve MMFS, sözleşmeler, akreditasyon anlaşmaları veya diğer ilgili dokümanlarda belirtildiği üzere kritik uygunsuzluk için ek tanımlar benimsemeyi tercih edebilir.

Otoriteler izleyicilere kritik uygunsuzluğun meydana geldiğine veya meydana gelebileceğine inanmak için nedenleri olduğu durumlarda çalışma sahasındaki operasyonları durdurma yetkisi vermelidirler.

5.10.5 Gözlemler

İzleme personeli aynı zamanda süreçlerdeki veya ürünlerdeki uyumsuzluk oluşturmeyen fakat geliştirilebilecek zayıflıkları da belirleyebilir. Bu tür durumlar gözlem olarak kategorize edilebilir ve izleme dokümantasyonu içinde kaydedilebilir.

Bir gözlemin kayıt sırasında uyumsuzluk olmamasına rağmen, ardından uygun önleyici tedbirler alınmaması halinde uyumsuzluğa dönüşmesi mümkündür. Daha sonra yapılan izleme önceki gözlemlerin durumunu gözden geçirmelidir.

5.10.6 Uyumsuzluğa verilen karşılıklar

Belirlenen tüm uyumsuzluklar (izleme sırasında belirlenenler de dâhil olmak üzere) izlemeye tabi olan kuruluşun KYS'si bünyesinde belgelendirilmelidir. İzleyiciler aynı zamanda izleme sırasında belirlenen uyumsuzlukları da izleme kayıtlarına eklemelidir. Uyumsuzluğa karşı gerçekleştirilen faaliyetler düzeltici faaliyet (tespit edilen uyumsuzluğun nedenini ortadan kaldırmak için) ve ilgili olduğu yerde önleyici faaliyetler (potansiyel uyumsuzluğun nedenini ortadan kaldırmak için) içermelidir.

Mayın faaliyet kuruluşunun kayıtları şunları içermelidir:

- a. Uyumsuzluğun bir tarifi,
- b. İlgili olduğu KYS özelliği (standart, gerek SUT veya yönetim sisteminin başka bir unsuru),
- c. Uyumsuzluk tarihi,
- ç. Uyumsuzluğun kategorisi ve ciddiyeti,
- d. Uyumsuzluğun kökten analizi,
- e. Kabul edilen düzeltici faaliyetler (tekrarlanmayı önleyici faaliyetler de dâhil olmak üzere),
- f. Kabul edilen önleyici faaliyetler (uygunsa),
- g. Kabul edilen faaliyetleri gerçekleştirmekten kimin sorumlu olacağı,
- ğ. Faaliyetlerin hangi tarihe kadar gerçekleştirileceği,
- h. Faaliyetlerin uygulanmasının ve etkililiğinin nasıl kontrol edileceği
- i. İzleyiciler, yöneticiler ve otoritelerin zaman içinde kuruluşlar ve unsurlar arasındaki performans açısından eğilimleri belirlemelerine imkân tanımak için gereken ek bilgiler.

Kritik veya büyük uyumsuzluğun meydana geldiği ve birilerinin zarar gördüğü durumlarda, resmi bir inceleme gerekebilir (MMFS 10.60 İş Sağlığı ve Güvenliği – Mayın Temizleme Olaylarının Raporlanması ve Soruşturulması dokümanına göre).

Herhangi bir uyumsuzluk tespitinden sonra, durumun düzeltilmesi ve tekrarlanmasının önlenmesi amacıyla uygun adımların atıldığına onaylanması için her zaman bir takip gerçekleştirilmelidir. Takip uygun olduğu şekilde izleme kuruluşuna yazılı kanıtların sunulması veya saha ziyaretleri yoluyla gerçekleştirilebilir.

5.10.7 Uyumsuzluğun akreditasyon açısından sonuçları

İzlemenin sonuçlarına ve kuruluş içindeki uyumsuzluğun meydana gelişi ve ciddiyetine göre, izleyiciler kuruluşun akreditasyon anlaşmasının askıya alınmasını veya iptal edilmesini önerebilir. Bu öneri MMFS 07.30 Mayın Faaliyet Kuruluşlarının Akreditasyonu dokümanının gereklerine göre değerlendirilmelidir.

5.11 İzleme sisteminin gözden geçirilmesi

İzleme sisteminin performansı uygun aralıklarla ve izleme kuruluşunun kendi KYS'sinin sonuçları ışığında gözden geçirmeye tabi olmalıdır.

5.12 İzleme ve Sonuç Odaklı Yönetim'in (SOY) bütünleştirilmesi

Kalite Yönetimi (KY), çalışmaların doğru biçimde gerçekleştirildiğinden emin olma çabalarının bir parçası olarak özellikle ürünlerin/çıktıların kalitesine odaklanmaktadır. Mayın faaliyet kuruluşlarının etkilmiş olan insanlar, toplumlar ve ülkeler açısından gereken etkiyi yaratmak için doğru çalışmanın seçilmiş olduğundan emin olmaları gerekmektedir. KY aynı zamanda ikinci bir gerek olarak kaynakların yalnızca insanları meşgul etmek değil, belirlenmiş stratejik amaçlara ulaşmak amacıyla yönlendirildiğinden emin olmaya odaklanmalıdır.

Uzun vadeli izleme, arazinin beklenen amaç doğrultusunda kullanılıp kullanılmadığı ve bu arazi kullanımının beklenen orta vadeli çıktılara ve nüfusun sağlığının iyileştirilmesi gibi etkilere yol açıp açmadığı sorularını ele alan SOY alanları ile doğrudan ilgilidir. İzleme sistemleri ürün kullanımının sonuçları ve uzun vadeli etkiler ile ilgili SOY göstergelerini kullanmayı düşünmelidir.

6. İzleme kuruluşu – genel yükümlülükler

6.1 Genel

MMFO bir izleme kuruluşu kuracaktır. İzleme kuruluşu, her ne isimde olursa olsun, sorumlulukları, izleme sürecinde kullanılacak yöntemleri ve faaliyetlerinin teknik kapsamını yazılı olarak tanımlayacaktır.

MMFO tarafından görevlendirilen her izleme kuruluşu yeterli personele, teçhizata ve eğitime sahip olacaktır.

İzleme kuruluşunun aynı zamanda ulusal akreditasyon kuruluşu ve/veya denetleme kuruluşu olarak hareket ettiği durumlarda, bu işlevleri arasındaki ilişki açıkça tanımlanacaktır.

6.2 Bağımsızlık, tarafsızlık ve dürüstlük

İzleme kuruluşunun personeli, mümkün olduğunca, muhakeme yeteneklerini etkileyebilecek operasyonel, siyasi, ticari, finansal ve diğer türlü baskılardan uzak olacaktır. İzleme kuruluşunun dışında yer alan kişilerin veya kuruluşların denetlemelerin, değerlendirmelerin veya izleme süreçlerinin sonuçlarını etkilememesini sağlamak için politikalar ve usuller uygulanacaktır.

İzleme kuruluğu ve personeli faaliyetlerinin bağımsızlığı ile ters düşecek hiçbir faaliyette bulunamaz. Özellikle mayın faaliyetleri yürüten veya mayın faaliyet sektöründe veya yakından ilgili alanlardan birinde faaliyet gösteren kuruluşlar hizmet veya teçhizat tasarlayan, üreten, tedarik eden, kurulumunu yapan, kullanan veya bakımını yapan kuruluşlarla doğrudan alakalı olamazlar. Bu kısıtlamalar aynı zamanda izleme kuruluğu personelinin yakın aile üyeleri ve iş ortakları için de geçerlidir.

Tüm ilgili taraflar izleme kuruluşunun hizmetlerine erişime sahip olur. Kuruluşun faaliyet gösterirken uyguladığı usuller ayrımcı olmayan ve toplumsal cinsiyete duyarlı biçimde yerine getirilir.

6.3 Gizlilik

İzleme kuruluğu faaliyetleri sırasında elde ettiği bilgilerin uygun biçimde gizliliğini sağlayacaktır. Mülkiyet hakları korunacaktır. İzleme kuruluşunun tutanakları normalde faaliyetlerinin izlenmesinin sonuçları hakkında bilgiye erişime ihtiyaç duyan bireysel mayın faaliyet kuruluşlarının veya diğer ilgili tarafların bilgilendirilmesi dışında MMFO dışında kimseyle paylaşılmaz.

İzleme kuruluğu uygun olduğu durumlarda izleme sonuçlarının daha geniş çapta yayılmasını teşvik etmek ve mümkün kılmak için anonim hale getirilmiş verilerden faydalanmalıdır.

6.4 Kuruluş

İzleme kuruluğu etkili ve verimli bir organizasyona sahip olur.

Kuruluş, her ne isimde olursa olsun, ilgili mayın faaliyetlerinin izlenmesi konusunda nitelikli ve deneyimli olan ve izleme faaliyetlerinin MMFS, IMAS ve diğer ilgili standartlara uygun olarak yürütülmesini sağlama konusunda genel sorumluluk sahibi olan bir teknik yöneticiye sahip olur. Teknik yönetici mümkünse bir daimi personel olmalıdır.

6.5 Yönetim sistemi

İzleme kuruluğu belgelendirilmiş usulleri geliştirecek ve devam ettirecektir. İzleme kuruluğu tercihen ISO 9001 gibi kabul görmüş bir sisteme dayanan bir dâhili Kalite Yönetim Sistemi (KYS) uygulacaktır. İzleme kuruluğu yönetimi, diğer görevler ile ilişkisi olmayan, izleme kuruluğu dâhilindeki tüm kalite yönetimi süreçleri konusunda tanımlanmış bir yetki ve sorumluluk sahibi bir kişiyi görevlendirecektir. Kalite ile ilgili hususlarda, bu kişi MMFO'nun en üst düzey yöneticilerine doğrudan erişime sahip olacaktır.

İzleme kuruluğu kuruluşun tüm kademelerinde yönetim politikasının anlaşılması olduğundan, usullerinin uygulanmakta ve sürdürülmekte olduğundan emin olacaktır. Sistemlerin ve usullerin mayın faaliyet programının işleyişini etkilediği durumda, izleme kuruluğu ve mayın faaliyet kuruluğu arasındaki iş ilişkisi kabul edilmeli ve sözleşme düzenlemelerinin bir parçasını oluşturmalıdır.

6.6 Personel

İzleme kuruluğu; normal işlevlerini yerine getirmek için gereken seviyede uzmanlığa sahip, yeterli sayıda yetkin personele sahip olmalıdır. İzleme kuruluğu izlenecek tüm faaliyetlere ilişkin teknik uzmanlığa erişime sahip olmalıdır.

6.7 İzleme yöntemleri ve usulleri

İzleme kuruluğu tüm izleme faaliyetleri için yazılı usuller oluşturur ve sürdürür.

6.8 Kayıtlar ve analiz

İzleme kuruluğu tüm izleme ve denetleme faaliyetlerine ilişkin kayıtlar hazırlayacak ve tutacaktır. Tüm kayıtlar güvenli biçimde en az beş yıl boyunca, kanunlar tarafından aksi gerekmedikçe gizli olarak başvuran tarafın mahremiyetinde saklanacaktır. Mümkünse, saha devrinin ardından arazi kullanımının uzun vadeli olarak izlenmesi beş yıldan daha uzun süre sürdürülmelidir. İzleme kuruluşunun faaliyetlerini sonlandırması halinde bu görevin uygun bir daimi kuruluğa devredilmesi için düzenlemeler yapılmalıdır.

İzleme kuruluğu; izleme bilgilerini kullanan taraflara geçerli, ilgili, güncel raporlar, TPG'ler ve bilgiler sunmak için gerektiği şekilde izleme sonuçlarını analiz edecektir.

6.9 İtirazlar

MMFO, mayın faaliyet kuruluşlarının izleme kuruluşunun adil olmadığını düşündüğü kararlarına karşı veya yeni kanıtların ortaya çıkması durumunda itirazda bulunabilmesini sağlayan adil ve tarafsız bir sistem oluşturacaktır. İtiraz sistemi bağımsız tahkim uygulaması içerecektir.

7. Sorumluluklar

7.1 Milli Mayın Faaliyet Otoritesi (MMFO)

MMFO veya onun adına hareket eden bir kuruluş şunları gerçekleştirecektir:

- a. Mayın faaliyet kuruluşlarının akreditasyon anlaşmalarına, standartlara, normlara ve diğer geçerli mevzuata uygunluklarının izlenmesi için bir sistem kurmak,
- b. Mayın faaliyet kuruluşlarının izlenmesi için milli standartlar belirlemek ve rehber ilkeler sunmak,
- c. İzleme kuruluşunun çalışmalarını izlemek, izleme sisteminin adil, eşitlikçi, ayrımcı olmayan, toplumsal cinsiyete duyarlı biçimde uygulanmasını sağlamak,
- ç. İzlemenin mayın faaliyet projelerini gereksiz yere sekteye uğratmamasını veya geciktirmemesini sağlamak,
- d. İzleme kuruluşunun önerileri doğrultusunda uygun takip faaliyetlerinin gerçekleştirilmesini sağlamak.

MMFO veya onun adına hareket eden bir kuruluş şunları gerçekleştirmelidir:

- a. İzleme kuruluşunu akredite etmek ve görevlendirmek,
- b. İzleme kuruluşunda harici periyodik kalite denetimleri ve finansal denetimler gerçekleştirmek.

7.2 İzleme kuruluşu

İzleme kuruluşu şunları gerçekleştirecektir:

- a. Bir izleme kuruluşu olarak faaliyet göstermek üzere MMFO'dan akreditasyon almak,
- b. Alt birimler de dâhil olmak üzere mayın faaliyet kuruluşlarını izlemek,
- c. MMFO tarafından gerekli kılınan, izleme faaliyetleri ve denetlemelere ilişkin dokümanları sunmak,

- ç. İzleme için etkili ve belgelendirilmiş bir kalite yönetimi sistemi kurmak ve sürdürmek,
- d. İzleme bilgilerini kullanan tarafların gereklerinin yerine getirildiğini kontrol etmek için izleme sonuçlarını analiz etmek,
- e. Mayın faaliyet kuruluşu personelini, özellikle de görev sahası yöneticilerini (her ne isimde olursa olsun) temizleme operasyonlarında yakından izlemeyi kolaylaştırmak da dâhil olmak üzere izleyiciler ile işbirliği yapma konusundaki sorumlulukları hakkında eğitmek ve bilgilendirmek amacıyla mayın faaliyet kuruluşları ile birlikte çalışmak,
- f. Uygun nitelik ve deneyim sahibi izleme personeli işe almak ve bunların izlenen mayın faaliyetlerinde asgari düzeyde aksamaya neden olacak biçimde, uygun olduğu yerde mayın faaliyet kuruluşunun güvenlik talimatına uyma gereği de dâhil olmak üzere izleme ziyaretleri gerçekleştirebilecek şekilde eğitilmelerini sağlamak,
- g. Belirlenmiş tehlikeli faaliyetlere ilişkin “yakından” izleme gerçekleştirme konusunda belge sahibi izleyicilerden bir liste oluşturmak ve bu listeyi ilgili mayın faaliyet kuruluşlarına dağıtmak ve izleyicileri görevlerinde bu yönde eğitmek,
- h. Kritik bir uygunsuzluğun gözlemlenmesi durumunda izleyicilerin sorumlulukları ve yetkileri hakkında bilgi vermek.

7.3 Mayın faaliyet kuruluşları

İzlemeye tabi kuruluş şunları gerçekleştirecektir:

- a. Mayın faaliyetlerinin; kabul edilen ve belirlenen standartlara (genellikle MMFS veya IMAS) ulaşmasına veya bunları geçmesine vesile olan ve aynı zamanda sözleşmede, akreditasyon anlaşmasında ve diğer ilgili resmi anlaşmalar ile geçerli kurallar ve düzenlemelerde belirlenen gereklere ulaşan veya bunları da aşan yönetim uygulamaları ile kalite yönetimi ve operasyonel usulleri uygulamak,
- b. Faaliyetleri hakkındaki dokümanlar (SUT ve diğer yazılı usuller de dâhil olmak üzere), raporlar, kayıtlar (dâhili izleme ve kalite raporları da dâhil olmak üzere) ve diğer verileri tutmak, bunların doğruluğu ve geçerliliğini sağlamak ve bunları izleme kuruluşunun erişimine sunmak,
- c. İzleme kuruluşuna izleme gereklerinin bir parçası olarak ziyaret edilmesi gereken tüm sahalar, binalar ve tesislere erişim sunmak,
- ç. Mayın faaliyet kuruluşu personelinin, özellikle de görev sahası yöneticilerinin (her ne isimde olursa olsun) temizleme operasyonlarında yakından izlemesini kolaylaştırmak da dâhil olmak üzere izleyiciler ile işbirliği yapma konusundaki sorumlulukları hakkında eğitmek ve bilgilendirmek amacıyla mayın faaliyet kuruluşları ile birlikte çalışmak,
- d. Çalışmaların acilen durdurulmasını gerektiren kritik uyumsuzluk olması halinde izleyicilerin talimatına tam ve doğru biçimde uymak.

7.4 Bağışçılar (donörler) ve paydaşlar

Bir sözleşme veya resmi anlaşmanın bir bağışçı kuruluş veya başka bir müşteri tarafından yazılmış olduğu durumda; bağışçı kuruluş, uygulayıcı ortağın/ortakların MMFO veya onun adına hareket eden bir diğer uygun kuruluş tarafından belirlenen ulusal akreditasyon gereklerine uymalarını sağlayacak bir şartı bu dokümana eklenmesinden sorumlu olur.

EKLER :

EK-A Referanslar

EK-B İzleme Ziyaretlerinin Planlanması ve Gerçekleştirilmesi

EK-C Temizlik Sonrası Örnekleme İçin Rehberlik

EK-A Referanslar

Aşağıdaki dokümanlar, bu metinde atıf yoluyla bu standardın bir parçası haline gelen hükümler içermektedir. Tarih taşıyan referanslar için, bu yayımların sonraki değişiklikleri veya revizyonları geçerli değildir. Ancak, standardın bu bölümüne dayalı olan anlaşmaların tarafları, aşağıda belirtilen dokümanların en son versiyonlarını uygulama imkânlarını araştırmaya teşvik edilmektedir. Tarih taşımayan referanslar için, atıf yapılan dokümanın en son baskısı geçerlidir. ISO ve IEC üyeleri, hâlihazırda yürürlükte olan ISO ve EN sicil kütüklerini muhafaza etmektedir.

- a. MMFS 03.40 Mayın Faaliyet Teçhizatının Test Edilmesi ve Değerlendirilmesi,
- b. MMFS 04.10 Mayın Faaliyet Terim, Tanım ve Kısaltmaları Sözlüğü,
- c. MMFS 06.10 Eğitim Yönetimi,
- ç. MMFS 07.30 Mayın Faaliyet Kuruluşlarının Akreditasyonu,
- d. MMFS 09.10 Temizlik Gereklere,
- e. MMFS 09.11 Muharebe Sahası Temizliği,
- f. MMFS 09.42 Mayın Arama Köpekleri ve Kullanıcılarının Operasyonel Testi,
- g. MMFS 10.20 İş Sağlığı ve Güvenliği – Mayın Temizleme Sahası Güvenliği,
- ğ. MMFS 10.30 İş Sağlığı ve Güvenliği – Kişisel Koruyucu Teçhizat,
- h. MMFS 10.40 İş Sağlığı ve Güvenliği – Mayın Temizleme Faaliyetlerine Tıbbi Destek,
- ı. MMFS 10.50 İş Sağlığı ve Güvenliği – Patlayıcıların Depolanması, Taşınması ve Kullanılması,
- i. MMFS 10.60 İş Sağlığı ve Güvenliği – Mayın Temizleme Olaylarının Raporlanması ve Soruşturulması,
- j. MMFS 10.70 İş Sağlığı ve Güvenliği – Çevrenin Korunması.

Bu referansların en son versiyonu/baskısı kullanılmalıdır. MAFAM, bu standartta kullanılan tüm referansların kopyalarını muhafaza etmektedir. MMFS'nin en son versiyonu/baskısına ilişkin sicil kütüğü MAFAM tarafından tutulmaktadır ve adresinde bulunan MAFAM internet sitesinden erişilebilir. MMFO, işverenler ve ilgili diğer kurum ve kuruluşlar, mayın faaliyet programlarına başlamadan önce bunların kopyalarını elde etmelidir.

EK-B

İzleme ziyaretlerinin planlanması ve gerçekleştirilmesi

B.1 Genel

Saha ziyaretleri mayın faaliyet kuruluşlarının performansı hakkında bilgi/kanıt toplamak, geliştirilmesi gereken yönleri belirlemek ve mayın faaliyetleri ve ürünlerinin kalitesine karşı güven oluşturmak ve sürdürmek amacıyla gerçekleştirilmektedir.

Saha ziyaretleri yoluyla izleme, mayın faaliyeti bağlamında anlaşıldığı üzere, ISO19011:2002'de ayrıntılandırılan kalite ve çevre yönetimi sistemlerinin denetlenmesi ilkelerine yakın paralellikler göstermektedir.

İzleyiciler 6. kısımda belirtilen izleme kuruluşunun gereklerine (yükümlülükler) uygun biçimde izleme işlevini yerine getirme konusunda yetkin olmalıdır.

Saha ziyaretinin temel yaklaşımı; yalnızca süreçlerin ve ürünlerin kendilerinin doğru olup olmadığını belirlemeye değil, ayrıca mayın faaliyet kuruluşunun kaliteyi sağlayacak faal bir sistemi olduğundan emin olmaya odaklanmaktır. Eğer saha ziyareti sırasında bir uyumsuzluk tespit edilirse, cevaplanacak temel sorular denetleme ziyaretinden önce mayın faaliyet kuruluşunun kendi başına tanımlayamadığı ve doğrulayamadığı uyumsuzluğun nasıl ve neden olduğunun belirlenmesidir. Sistemin doğru hale getirilmesi odak noktasıdır. Saha ziyaretinin sonunda, uyumsuzlukların ana nedenlerinin belirlenmesi ve düzeltilmesi için dâhili kalite usullerinde değişiklik yapılmasına gerek olup olmadığı tüm taraflar açısından net biçimde anlaşılmış olmalıdır.

B.2 Sahaların belirlenmesi

Saha ziyaretleri aşağıdakiler de dâhil olmak üzere her tür çalışma alanında gerçekleştirilebilir:

- a. Ofisler ve idari merkezler,
- b. Arazi devri çalışma sahaları [Teknik Olmayan Keşif (TOK), Teknik Keşif (TK) ve temizleme],
- c. Mühimmat Depo Alanları (MDA), Mühimmat İşleme Binaları (MİB), depo işleme sahaları ve tesisleri,
- ç. Tıbbi tesisler,
- d. Risk eğitimi sahaları,
- e. Mağdurlara yardım faaliyetlerinin gerçekleştirildiği sahalar,
- f. Üretim ve bakım tesisleri,
- g. Test ve değerlendirme merkezleri,
- ğ. Eğitim tesisleri,
- h. Mayın faaliyet programı ile ilişkili faaliyetlerin yürütüldüğü diğer her yer.

İzleyiciler sahalarda tek seferlik ziyaretlerde görevlendirilebileceği gibi, uzatılmış bir süre boyunca birtakım sahalarda gerçekleştirilecek ziyaretlerden oluşan bir programı uygulamak üzere de görevlendirilebilir.

Her durumda, izleyiciler her bir sahanın net biçimde belirlenmiş ve sahada izlenecek faaliyetlerin tanımlanmış olmasını sağlamalıdır.

B.3 Ziyaret amacı ve kapsamının tanımlanması

Her bir saha ziyaretinin kapsamı ve amacı yazılı olarak net biçimde tanımlanmalıdır. Uygunluk ve performansın kontrol edilmesinde kullanılacak standartlar, usuller, süreçler, düzenlemeler ve gerekler açısından kapsam tanımlanır.

Amaç; akreditasyon sürecini desteklemek, günlük operasyonel faaliyetleri gözlemek, daha önceki bir uyumsuzluğa karşılık vermek, teçhizatın test edilmesi ve değerlendirilmesini gözlemek (ve bu konuda güven kazanmak) veya yönetim uygulamalarını veya mayın faaliyet kuruluşunun performansı ile ilişkili diğer hususları kontrol etmek olabilir.

İzleme kuruluşunun bu yönde bir tercihte bulunabileceği durumlar olabilmesine rağmen, tek bir saha ziyareti sırasında kuruluşun ve faaliyetlerinin her yönüyle izlenmesi girişiminde bulunulması gerekli değildir. Sıklıkla, daha sınırlı bir kapsama odaklanması fakat daha ayrıntılı inceleme gerçekleştirilmesi daha uygun olacaktır. Başka durumlarda daha geniş bir kapsam uygun olabilir fakat yönetim sisteminin bölümlerinin ayrıntıları ve birbirleriyle etkileşimlerinin dikkate alınması için daha az fırsat olacağı kabul edilmelidir.

İzleme, güveni sürdürmek amacıyla, mayın faaliyet kuruluşunun üzerine ürün sunma kabiliyetinden taviz vermesine neden olacak bir yük yüklemeksizin, bir dizi amaca sahip ziyaretlerin uygun bir birleşimini içermelidir.

B.4 Ziyaret türünün tanımlanması

Saha ziyaretleri önceden duyurulabilir ve izlemeye tabi kuruluşlar ile mutabakata varılmış bir tarihte gerçekleştirilebilir veya önceden duyurulmayabilir. Her ziyaret türü kendine özgü avantajlar ve dezavantajlara sahiptir.

Önceden duyurulmuş ziyaretler; izleyicinin sorularına verilecek cevapları desteklemek üzere kilit personel ve destekleyici dokümanların hazır bulunmasını sağlar. İzleyici illa ki her açıdan tipik günlük faaliyetleri gözlemlemeyi beklememelidir. Mayın faaliyet kuruluşu etkilemek amacıyla fazladan çaba sarf etmeyi tercih edebilir.

Önceden duyurulmamış ziyaretler; izleyiciye işlerin genelde yapıldığı şekliyle gözlemlenmesi için fırsat sunar fakat kilit personel veya kayıtların bulunmayışının izleyicinin sorular ve analizlerin desteklenmesi için kanıt arama kabiliyetini sınırlaması da olasıdır.

Önceden duyurulmamış ziyaretlerin gerçekleştirilmesi olasılığının kuruluşun günlük işlerini yürütme şekli üzerinde olumlu bir etki yaratması olasıdır. Fakat önceden duyurulmamış ziyaretlerin çok yoğun bir programda gerçekleştirilmesi amaca hizmet etmeyebilir. Hem izleyici hem de faaliyet gösteren kuruluş kayıtsız hale gelebilir ve alışkanlığa dayalı rutinlere düşebilir.

Önceden duyurulmamış ziyaretler her zaman mümkün olmayabilir (özellikle bazı tıbbi tesisler ve büyük çaplı depo imhası sahaları gibi karmaşık güvenlik protokolleri veya erişim izinleri bulunan çalışma sahalarında).

Mayın faaliyeti izlemesi duruma uygun olan önceden duyurulmuş ve duyurulmamış ziyaretlerin bir karışımını içermelidir.

B.5 Ziyaretin planlanması

İzleyiciler ziyaret sırasında neye bakacakları konusunda net bir fikir sahibi olmalıdırlar. Ziyaretin kapsamı uygunluğun kontrol edileceği usuller, süreçler, standartlar veya düzenlemeleri belirlemelidir.

İzleyiciler yalnızca bireysel gereklerin nasıl yansıtıldığını değil, aynı zamanda yönetim sisteminin bir bütün olarak nasıl faaliyet gösterdiğini de değerlendirmeye hazır olmalıdırlar.

B.5.1 Gereksinimlerin gözden geçirilmesi

İzleyiciler; uygunluğu kontrol ederken kullanacakları standartlar, usuller, sözleşmeler ve diğer gereklerin en güncel versiyonları hakkında bilgi sahibi olduklarından emin olmalıdır.

B.5.2 Faaliyetlerin ve alakalı risklerin belirlenmesi

İzleyiciler ziyaretin kapsamını ve gözlemlenmeleri ve kontrol etmeleri gereken çeşitli faaliyetler, süreçler ve ürünleri onaylamalıdır.

İzleyiciler ziyarete ilişkin izlemeye ve izleme kuruluşuyla uygun faaliyetler üzerinde mutabakata varmaya yetkin veya yetkili olmadıkları alanları belirlemelidir. Bunlar arasında şunlar bulunabilir:

- a. Ziyaretin kapsamından bazı faaliyetlerin çıkarılması,
- b. Bu tür faaliyetleri izlemek için yetkin ek personelin mevcut olmasını sağlamak.

İzleyiciler izlenecek faaliyetlerle ve sahalarla ilişkilendirilen risklerin belirlenmiş ve değerlendirilmiş olduğunu uygun ve etkili kontrol tedbirlerinin kabul edildiğini kontrol etmelidir. Tehlikeli faaliyetlerin yakından izlenmesi için yetki gerektiği ve/veya normal güvenlik mesafelerinden sapma gerektiği durumlarda, izleyiciler uygun yetkiler ve sapmaların mevcut olduğunu onaylamalıdır.

B.5.3 Önceki izleme sonuçlarının gözden geçirilmesi

İzleyiciler önceki saha ziyaretlerinin ve diğer izleme faaliyetlerinin (güncel TPG'ler, Kurumsal Karne (Balanced Score Card) sonuçları ve diğer ilgili bilgiler gibi) sonuçlarını gözden geçirmelidirler.

Saha ziyareti planlaması önceki bulguları ve mayın faaliyet kuruluşunun performansını yansıtmalıdır. İzleyicilerin çabaları özellikle kuruluşun çalışmalarının daha önceden zayıflık veya uyumsuzluk göstermiş olan kısımlarına odaklanmaları gerekebilir.

B.5.4 Kontrol formları kullanılması

Kontrol formları izleme alanında iyi bir disiplindir ve izleme kapsamının düzgün biçimde tamamen ele alındığına dair nesnel kanıtlar sunabilir. İzleyiciler kontrol formunun içeriğini anlamalıdır. Bu formları yalnızca kutu işaretleme kayıtları olarak kullanmamalıdır.

İyi hazırlanmış bir kontrol formu birtakım avantajlar sunmaktadır:

- a. İzleyicinin önemli konuların hiçbirinin dikkatten kaçmadığını hatırlaması için bir yol sunar. Bu uzun bir görev listesinde verilen dikkatin dağılması riskinin bulunduğu büyük ve karmaşık sahalarda önemli olabilir.
- b. Standart bir temel form farklı saha ziyaretleri için özelleştirilebilir (ve özelleştirilmelidir). Bazı durumlarda, özellikle tekrarlanan ve benzer saha ziyaretlerinde, standartlaştırılmış bir form kullanılabilir (fakat bu listelerin eski, zamanın gerisinde veya başka biçimde yetersiz hale gelmesinin önlenmesi için belirli aralıklarla gözden geçirilmesi önemlidir).
- c. Daha ayrıntılı kanıtların ve bilgilerin eklenebileceği bir format sunmak üzere kullanılabilir.
- ç. İzlemenin tam kapsamının ele alındığına dair kanıt sunar.
- d. Yaklaşımın tutarlılığını teşvik eder (bu bir dizi farklı izleyicinin programda çalıştığı veya bir dizi farklı kuruluşun performanslarının birbirleriyle karşılaştırıldığı durumlarda önemlidir).

Kontrol formları ile ilişkilendirilen dezavantajlar/riskler de bulunmaktadır:

a. Saha ziyareti sırasında çok az araştırma ve inceleme gerçekleştirilen veya hiç gerçekleştirilmeyen kutu işaretleri formları haline gelebilir.

b. Saha ziyaretlerinden önce hazırlanırlar (veya hâlihazırda standartlaştırılmışlardır). Alandaki durum değiştirilmiş bir karşılık gerektirebilir ve bu durumda kontrol formunun sabit bir usulden ziyade bir çerçeve olarak kullanılması gerekir. İzleme ziyaret sırasında yerel koşullara ve şartlara göre özelleştirilmelidir. Bu bazı durumlarda kontrol formlarının düzenlenmesini veya kenara konulmasını gerektirebilir.

c. Saha ziyaretleri sırasında edinilen bulgular, genellikle kökenin anlaşılması amacıyla bir kanıt izinin takip edilmesi ihtiyacına rol açar. Bu tür izler tahmin edilebilir değildir, açık fikirli ve esnek yaklaşımlar gerektirir.

Koşullardan bağımsız olarak, izleyiciler hiçbir zaman gözleri kapalı biçimde kontrol formlarını izlememelidir. Saha ziyaretinin mevcut kapsamının dışında kalan bazı operasyon özellikleri ile ilgili önemli kanıtları da göz ardı edilmemelidir.

B.5.5 Mayın faaliyet kuruluşlarıyla ilişki kurmak

Önceden duyurulan ziyaretler için izleyici mayın faaliyet kuruluşu ile zamanlama, lojistik ve gerekli durumlarda konaklama ve yeme içme konuları üzerine iletişim kurmalıdır.

Önceden duyurulmayan ziyaretler için izleyici; bağımsız ulaşım, konaklama ve diğer lojistik gereklerin karşılandığından ve etkili bir izleme gerçekleştirme kabiliyetini sınırlamayacağından emin olmalıdır.

B.5.6 Dokümanların hazırlanması

Sahaya seyahat gerçekleştirilmeden önce izleyiciler; gerekli tüm dokümanların (usuller, standartlar, sözleşmeler ve diğer gereklerin kopyaları ve aynı zamanda kontrol listeleri, hatırlanacak kalemler listeleri, formlar vb.) saha ziyaretinin gerekleri için yeterli sayılarda mevcut olmasını sağlamalıdır.

B.6 Ziyaretin gerçekleştirilmesi

B.6.1 İzleyicilerin rolleri ve sorumlulukları

İzleyicilerin şunları yapması gerekir:

- a. İzleme standartları ve usullerine uymak,
- b. İzlemeye tabi kuruluşlara izleme gereklerini anlatmak ve netleştirmek,
- c. Kendilerine verilen izleme işlevlerini planlamak ve yürütmek,
- ç. İzleme dokümanlarını hazırlamak,
- d. Nesnel davranmak,
- e. Etik bir şekilde hareket etmek,
- f. Diğer izleyicilerle işbirliği yapmak,
- g. Mayın faaliyet kuruluşunun saha güvenliği usullerine uymak,
- ğ. Kanıtları toplamak ve analiz etmek,
- h. Mayın faaliyet kuruluşunun izleyici tarafından gerçek veya potansiyel bir kritik uyumsuzluk tespit edilmesi durumunda çalışmalarını durdurmasını gerekli kılmak,
 - ı. Kritik uyumsuzlukları anında raporlamak,
 - i. Bulgular ve sonuçları destekleyen kanıtları belgelemek,
 - j. Tanımlanmış izleme kapsamı içinde kalmak,
 - k. Daha fazla inceleme gerektirebilecek durumlar için tetikte beklemek,
 - l. Sonuçları, net, kesin ve gecikmeksizin raporlamak,
 - m. Önceden mayın faaliyet kuruluşları ile mutabakata varılan düzeltici faaliyetlerin etkililiğini doğrulamak,
 - n. İzlemeye ilişkin dokümanların tutulmasını, güvenli ve emin biçimde saklanmasını sağlamak,

- o. İzleme ziyaretlerinin gerçekleştirilmesinin önündeki önemli engelleri raporlamak.

B.6.2 Açılış toplantısı

Tüm izleme ziyaretleri izleyiciler ve saha yönetimi arasında gerçekleştirilecek kısa bir toplantı ile başlamalıdır. Toplantı şu konuları ele almalıdır:

- a. Katılımcıların ve rollerinin tanıtılması,
- b. Ziyaretin kapsamı ve amacının onaylanması,
- c. Zaman çizelgesinin ve varsa ziyaret sırasında gerçekleştirilmesi planlanan ara toplantıların onaylanması,
- ç. Ziyaret sırasında kullanılacak yöntemler ve usuller,
- d. Ziyaretin bir bilgi örneklemini temsil edeceği bilgisi (Eğer ziyaret sırasında hiçbir problem bulunmazsa bu hiçbir problem olmadığı anlamına gelmez. Kalite yönetimi kuruluşun operasyonlarına ilişkin ana sorumluk sahibi olmaya devam etmektedir.),
- e. İzleyicilere sağlanan dokümanların (SUT gibi) güncel versiyonları olduğunun kontrol edilmesi,
- f. İzleyici(ler) ve saha yönetimi arasındaki iletişim kanallarının onaylanması,
- g. Saha yönetiminin ziyaretin ilerleyişi hakkında sürekli bilgilendirileceğinin onaylanması,
- ğ. İzleyici(ler) tarafından ihtiyaç duyulan kaynaklar ve tesislerin mevcut olduğunun onaylanması [kılavuzlar, Kişisel Koruyucu Teçhizat (KKT) vb.],
- h. Gizlilik hususlarının onaylanması,
- ı. İzleyiciye/izleyicilere saha güvenliği hakkında bilgilendirme verilmesi,
- i. Uyumsuzlukların raporlanması ve kategorize edilmesi için kullanılan yöntemin onaylanması,
- j. İtiraz sistemi hakkında bilgi verilmesi.

İzleyici açılış toplantısına katılan kişilere ilişkin bir katılım kaydı tutmalıdır.

Belli bir süre boyunca aynı izleyiciler tarafından aynı sahalara düzenli tekrar ziyaretleri gerçekleştirildiği durumlarda, izleyiciler açılış toplantısını asgari olarak şunları kapsayacak şekilde kısaltabilir:

- a. Ziyaret kapsamının onaylanması,
- b. Ziyaret sırasında hiçbir sorun bulunmamasının ortada hiçbir sorun olmadığı anlamına gelmediğinin hatırlatılması,
- c. Dokümanların son versiyonunun kullanıldığının kontrol edilmesi,
- ç. Saha güvenliği bilgilendirmesi.

Saha güvenliğinin; yangın ve tahliye tatbikatları da dâhil olmak üzere, yalnızca arazi indirgeme operasyonlarının yürütüldüğü alanlarda değil, tüm çalışma sahalarında uygun olduğu dikkate alınmalıdır.

İzleyicilere sunulan kılavuzlar izleyiciye/izleyicilere yardım sağlamalıdır. İzleyicinin/izleyicilerin saha güvenliği usullerini anlamalarını ve bunlara saygı duymalarını sağlamalıdır. Kılavuzlar izleme sürecine müdahale etmemelidir ve izleyici(ler) tarafından görüşme gerçekleştirilen bireylerin adına soruları cevaplamamalıdır.

B.6.3 Bilginin toplanması

İzleyiciler saha ziyareti sırasında bakmalı, dinlemeli ve soru sormalıdır. Sorular mümkün olduğu yerlerde “açık uçlu” sorular olmalıdır. “Kapalı uçlu” (evet/hayır) sorular asgari düzeyde tutulmalıdır.

- a. Bak: Faaliyetleri gözlemler, yetkinliği ve usullere uygunluğu değerlendir, notlar al ve öznel izlenimlere dayanarak sonuçlara varmaktan kaçın.

b. Dinle: Dikkatini ver, karşılıkları değerlendir ve bu karşılıkların ışığında daha fazla soru sor.

c. Soru sor: Açık uçlu sorular sor (nasıl, ne, neden, ne zaman, kim vb. “peki ya şöyle olsaydı” senaryoları ekle, aynı soruya farklı kişilerin verdiği cevapları karşılaştıır).

İzleme kapsamının her yanı ele alınmalıdır. İzleme her kısma ilişkin net bir sonuca ulaşmalıdır [Her şey tamam mı, bir uyumsuzluk var mı (büyük, küçük veya kritik), bir gözlem var mı?].

Sonuçlar nesnel kanıtlarla desteklenmelidir. Kanıtlar belirlenmeli ve net biçimde kaydedilmelidir.

Bir izleyici raporlamadan önce uyumsuzluktan emin olmalıdır. Tereddütte olduğu zaman bu durum takibi teşvik etmek adına bir gözlem olarak tanımlanabilir.

Saha ziyareti sırasında izleyiciler ziyaret kapsamına özel hususlara odaklanmalıdır. Fakat aynı zamanda yönetim sistemlerinin daha geniş çapta özelliklerinin ve kuruluşun performansının da farkında olmalıdır.

Bilgi toplanabilecek hususlar (bir veya bir dizi saha ziyareti sırasında) arasında şunlar bulunmalıdır:

- a. Yönetim uygulamaları ve sistemleri,
- b. Destekleyici süreçler (lojistik, insan kaynakları, finans ve idare),
- c. Sağlık, güvenlik ve çevre,
- ç. İşaretleme ve uyarı sistemleri,
- d. Teçhizat (tedarik, test etme ve değerlendirme, kullanma, bakım ve tamir),
- e. Operasyonel faaliyetler;
 - (1) Saha devri (teknik olmayan keşif, teknik keşif ve temizleme),
 - (2) Risk eğitimi ve halkla ilişkiler,
 - (3) Mağdurlara yardım,
 - (4) Depo imhası,
 - (5) Patlayıcı madde imhası (PMI),
- f. Personelin yetkinliği, eğitimi ve farkındalığı,
- g. Mayın faaliyet kuruluşunun kendi kalite, güvenlik ve çevre yönetim sistemleri,
- ğ. Dokümanlar (SUT, politikalar, standartlar, düzenlemeler, sözleşmeler vb.),
- h. Kayıtlar.

Ürünün örnekleme veya başka yollarla denetlenmesi Kalite Kontrolde (KK) saha ziyaretine dâhil edilebilir. Bu standartta yer alan EK-C örnekleme tekniklerinin kullanımı hakkında ek rehberlik sunmaktadır.

B.6.4 Tehlikeli faaliyetlerin izlenmesi

Mayın faaliyet izleyicilerinin aşağıdakiler de dâhil olmak üzere bir dizi tehlikeli faaliyetleri yakından izlemesi gerekebilir:

- a. Mayın/HKP keşif, arama ve temizleme tatbikatları,
- b. Depo imhası sırasında bombalar gibi patlayıcı maddelerin transferi ve kullanılması,
- c. Mekanik mayın temizleme sistemlerinin işleyişi,
- ç. Atölyelerde elektrikle çalışan makinelerin kullanılması.

Her durumda otoriteler bu tür izleme faaliyetlerinde bulunacak izleyicileri belirlemeli ve yetkilendirmeli, bu kişilerin bu işlev için uygun eğitimi almış olmalarını sağlamalı ve mayın faaliyet kuruluşlarına yetkilendirilmiş izleyicilerden oluşan güncel bir liste sunmalıdır.

Pek çok MMFO ve mayın faaliyet kuruluşu ziyaretçilerin çalışmakta olan bir mayın temizleme görevlisine belirlenmiş bir mesafeden fazla yaklaşmasına izin verilmediğini ve ziyaretçinin daha yakına gitmesi durumunda mayın temizleme görevlisinin çalışmayı durdurmak zorunda olduğunu ifade eder. Mayın temizleme/teknik keşif faaliyetinin sahada izlenmesi durumunda bu kısıtlama şu koşullar yerine getirildiğinde kaldırılabilir:

- a. Yetki sahibi (MMFO tarafından akredite edilmiş) ve uygun Kişisel Koruyucu Teçhizat (KKT) giyen (MMFS 10.30 İş Sağlığı ve Güvenliği – Kişisel Koruyucu Teçhizat dokümanına göre) bir izleyici olması ve saha güvenliği istisna talebi almış olması,
- b. Mayın faaliyet kuruluşunun görev sahası yöneticisinin (her ne isimde olursa olsun) yakın yaklaşımın çalışmayı aksatmayacak biçimde gerçekleştirilebileceğini kabul etmesi.

Bu istisna, SUT'a uygunluğun uzaktan onaylanamadığı durumlarda bireysel mayın temizleme görevlilerinin yakından izlenmesine izin vermektedir. Bu tür bir yakından izleme sadece gerekli olduğunda yapılır ve mümkün olduğunca az kişiyi mümkün olduğunca kısa bir süre için tehlikeye maruz bırakır.

Diğer potansiyel olarak tehlikeli faaliyetler için de benzer istisnalar gerekebilir. Bunlar benzer bir talep ve mutabakat sürecine tabi olmalıdır.

B.6.5 Tehlikeli ve kontrol edilen materyallerin izlenmesi

Mayın faaliyet operasyonları; çeşitli patlayıcı kategorileri, kontrol edilen ilaçlar, yakıtlar, yağlayıcı maddeler, hidrolik yağlar, basınç altında gazlar ve insan sağlığına tehlikeli olabilecek diğer maddeler gibi tehlikeli ve kontrol edilen materyallerin kullanılması, saklanması ve taşınmasını gerektirmektedir.

İzleyiciler mayın faaliyet kuruluşlarının bu tür materyaller ve maddeler belirleyip belirlemediğini ve uygun usuller ve kontrollere sahip olup olmadıklarını kontrol etmelidir.

MMFS 10.50 İş Sağlığı ve Güvenliği – Patlayıcıların Depolanması, Taşınması ve Kullanılması için rehberlik sunmaktadır. Diğer ulusal ve uluslararası düzenlemelerin de uygulanabileceği dikkate alınmalıdır.

B.6.6 İş sağlığı ve güvenliği hususlarının izlenmesi

MMFS 10.20 İş Sağlığı ve Güvenliği – Mayın Temizleme Sahası Güvenliği için asgari standartları ortaya koymaktadır. Eğer izlenen faaliyetler tıbbi destek gerektiriyorsa, izleme programı sahada tıbbi destek mevcut olmasını sağlar. Tıbbi destek ve usuller standart işleyiş usullerinde veya akreditasyon anlaşmasına eklenen ayrıca bir çalışma sahası güvenliği dokümanında belirtilir.

Uygun tıbbi destek, eğitim ve teçhizat düzeyleri tüm mayın faaliyetleri için sağlanmalıdır. Bunun içinde sahada çalışan kişilerin yanı sıra ofis personeli de bulunmaktadır. Eğitim ve acil durum tıbbi kitleri risklere ve tıbbi desteğin mevcudiyetine uygun şekilde olmalıdır.

Uygun olduğu yerde, tedavi ve ölü ve yaralıların tahliyesi usulleri izlenmelidir. MMFS 10.40 İş Sağlığı ve Güvenliği – Mayın Temizleme Faaliyetlerine Tıbbi Destek için asgari gerekler konusunda rehberlik sunmaktadır.

Diğer mayın faaliyetleri için izleyiciler, risklerin belirlenmiş, analiz edilmiş, değerlendirilmiş olduğuna ve uygun usuller/kontrollerin uygulamada olduğuna dair kanıtlar için mayın faaliyet kuruluşunun kendi risk yönetimi ve güvenlik dokümanlarını kontrol etmelidir.

B.6.7 Çevresel hususların izlenmesi

Pek çok mayın faaliyet süreci çevre üzerinde olumsuz etkilere neden olma potansiyeline sahiptir (elle ve mekanik mayın temizleme, yıkım, atık bertarafı vb.). İzleyiciler; uygun çevresel yönetim planlarının MMFS 10.70 Çevrenin Korunması dokümanına uygun olarak uygulamada olduğunu kontrol etmelidir.

B.6.8 Kazaların incelenmesi

İnsanlara zarar vermiş olan veya zarar verme potansiyeline sahip ciddi kazalar için resmi inceleme gerekli olabilir. Bu tür bir inceleme MMFS 10.60 İş Sağlığı ve Güvenliği – Mayın Temizleme Olaylarının Raporlanması ve Soruşturulması dokümanının gereklerine uygun olarak gerçekleştirilmelidir.

Daha az ciddi kazalar veya kazaya ramak kalma durumları normal uyumsuzluk usulleri ve ilkeleri kullanılarak incelenebilir, uygun düzeltici ve önleyici faaliyetler gerçekleştirilebilir.

B.6.9 Bulguların düzenlenmesi

İzleyiciler bulgularını düzenlemekten ve sonuçlarını destekleyen tüm kanıtlara atıfta bulunulmasını veya bunların ilgili formlar ve kayıtlara eklenmiş olmasını sağlamaktan sorumludur.

B.6.10 Uyumsuzlukların kaydedilmesi, kategorize edilmesi ve yönetilmesi

Tüm uyumsuzluklar MMFS 07.40 dokümanındaki kısım 6.9'a göre kaydedilmeli, kategorize edilmeli ve yönetilmelidir. Uyumsuzluklar şu özelliklerine göre kaydedilmelidir:

- a. Ciddiyet (kritik, büyük veya küçük),
- b. Tanım (uyumsuzluğun hangi SUT, standart veya başka gereklerle ilişkili olduğu),
- c. Görünüm (kalite, güvenlik, çevre vb.).

Daha alt seviyedeki konular “gözlem” olarak kategorize edilebilir.

Her uyumsuzluk için izleyici uygun saha yönetimi temsilcisiyle şu konularda anlaşmaya varmalıdır:

- a. Uyumsuzluk tarihi,
- b. Uyumsuzluğun kategorisi ve ciddiyeti,
- c. Uyumsuzluğun kökten analizi,
- ç. Kabul edilen düzeltici faaliyetler (tekrarlanmayı önleyecek faaliyetler de dâhil olmak üzere),
- d. Kabul edilen önleyici faaliyet (uygunsa),
- e. Kabul edilen faaliyetleri yerine getirmekten kimin sorumlu olacağı,
- f. Faaliyetlerin hangi tarihe kadar gerçekleştirileceği,
- g. Faaliyetlerin uygulanmasının ve etkililiğinin nasıl kontrol edileceği.

Uyumsuzluklar sorunun bütün kapsamı bilindikten sonra kategorize edilmelidir. Uyumsuzluğun kökten analizi veya diğer personelle gerçekleştirilen görüşmeler sırasında ek bilgiler gün ışığına çıkabilir. Küçük uyumsuzluklar aşağıdaki faktörler ışığında büyük uyumsuzluklara dönüştürülebilir (ve büyük olanlar da küçük hale gelebilir):

- a. Bir takım ilgili olaylar,
- b. İlgili süreçler veya etkilenen ürünler,
- c. Daha büyük bir sorunu tanımlarken kökten analiz.

B.6.11 Ana neden analizi

Gerçek veya potansiyel bir uyumsuzluğun neden ortaya çıktığının kavranması bir mayın faaliyet kuruluşunda başarılı yönetim için birinci derecede önemlidir. İzleyiciler uygun düzeltici faaliyet konusunda mutabakata varılabilmesi için uyumsuzluğun ana nedeninin belirlenmiş ve anlaşılması sağlanmalıdır.

Örneğin “takip edilen usullerdeki hata” bir uyumsuzluğun ana nedenini yansıtmayabilir. Bunun yerine eğitim, denetim, organizasyonel kültür, liderlik ve yönlendirme ile ilgili soruların hepsi durumla alakalı olabilir. Ana neden (veya nedenler) belirlenirken söz konusu usulün uygunluğu, kullanılan teçhizat, hüküm süren koşullar ve şartların hepsi ile ilgili daha ileri düzeyde soruların dikkate alınması gerekir.

Endüstriyel sağlık ve güvenlik amaçları doğrultusunda belirlenen dört hata, ana neden analizinde faydalı olabilir:

a. Aksilikler; kasıtlı olmayan veya planlanmamış eylemlerdir (Örneğin bir teçhizat üzerindeki yanlış düğmeye bilmeden basmak. Bu genellikle bir sefere mahsus ve kasıtsız olarak yapılan bir hatadır.).

b. Hatalar; bir kişinin kısa süreli düşünce hatası veya dikkatsizliği nedeniyle kaçırılan eylemler veya ihmallerdir.

c. Yanlışlar; kişinin bir şeyi gerçekte yanlış olmasına rağmen doğru olduğuna inanarak yapması durumudur. Tipik nedenler eğitimdeki bir hata veya durumu değerlendirme konusunda bir hatadır.

ç. İhlaller; bazen insan hatası olarak görülebilirler fakat aksilikler, hatalar ve yanlışlardan farklıdır. Çünkü bunlar kasti ve yasa dışı eylemlerdir. İhlal, kişinin bir şeyi kurallara aykırı olduğunu bilmesine rağmen kasti olarak yapması durumudur (Örneğin zaman veya çabadan tasarruf etmek amacıyla bilerek doğru usulleri takip etmemek.)

B.6.12 Çalışmayı durdurma yetkisi

İzleyiciler; izleme kuruluşu tarafından ve uygun olduğu durumlarda daha üst düzey otoriteler tarafından, kritik uyumsuzluk ortaya çıkması veya potansiyel olarak ortaya çıkabileceğini düşündüğü nedenler bulunması durumunda mayın faaliyet kuruluşunun çalışmalarını durdurması gerektiği konusunda yetkilendirilmelidir.

İzleyiciler bu durumu acilen saha yönetiminin dikkatine sunmalıdır.

B.7 Raporlama

Saha ziyaretlerinin sonuçlarının raporlanması, izleme sistemine sağlanan önemli bir girdidir. Ziyaret raporları ve kayıtları şu şekilde olmalıdır:

- a. Doğru formatta,
- b. Tam,
- c. Okunaklı,
- ç. Doğru,
- d. Kabul edilen terminoloji, ölçüm birimleri ve sembollere uygun,
- e. Uygun olduğu yerlerde destekleyici kanıtlar ile birlikte,
- f. Gecikmeden teslim edilmiş.

B.7.1 Kapanış toplantısı

Sahadan ayrılmadan önce, izleyici ziyaretin bulguları ve sonuçlarının saha yönetimi tarafından anlaşıldığından ve takip faaliyetleri üzerinde mutabakata varıldığından emin olmalı ve bir kapanış toplantısı gerçekleştirmelidir. Kapanış toplantısı izleyici ve mayın faaliyet kuruluşu arasında olabilecek anlaşmazlıkların belirlenmesi ve bunlara çözüm aranması için bir fırsattır.

Kapanış toplantısı şunları ele almalıdır:

- a. İşbirlikleri için saha yönetimine teşekkür,
- b. Hiçbir problem bulunmamasının hiçbir problem olmadığı anlamına gelmediğine ilişkin bir hatırlatma (Kendi çalışmalarının kalitesini yönetme sorumluluğu mayın faaliyet kuruluşuna ait olmaya devam etmektedir.),
- c. Bulunan uyumsuzlukların ve kabul edilen düzeltici faaliyetlerin belirtilmesi,
- ç. Bulguların izleme kuruluşu ve mayın faaliyet kuruluşu arasında gizli kalacağına onaylanması,
- d. Varsa takip faaliyetlerine ilişkin mutabakat,
- e. Saha ziyaretinde ortaya çıkan diğer sorulara cevaplar.

B.7.2 Raporların dağıtılması

Saha ziyareti raporları izleyici tarafından imzalanmalı ve tarih atılmalıdır. İzleyici kuruluş dâhilindeki yöneticiler tarafından gerçekleştirilen gözden geçirme veya anlaşmada tarih ve imzayla kayıt altına alınmalıdır.

Saha ziyareti raporları, kayıtları izleme kuruluşuna ve izleme usullerinin gerektirdiği ve mayın faaliyet kuruluşları tarafından kabul edilen diğer alıcılara sunulmalıdır.

İzlemenin sonuçları; performans seviyeleri, yönelimler, kuruluşlar ve unsurlar arasında ve zamana göre karşılaştırmalara imkân tanımak için TPG'ler, Kurumsal Karne (Balanced Score Card) sistemleri (kullanılmışsa) ve diğer araçlar ile bağlantılı olarak analiz edilmelidir.

Kayıtlar, raporlar ve diğer destekleyici dokümanlar izleme SUT'larına uygun olarak saklanmalıdır (veya ortadan kaldırılmalıdır).

B.8 Takip

Mayın faaliyet kuruluşu tüm düzeltici faaliyetleri uygulamaktan sorumludur. Faaliyetler kabul edilen zaman aralığı içinde uygulanmalıdır.

B.8.1 Mayın faaliyet kuruluşu yönetimi ile ilişki kurma

Mayın faaliyet kuruluşu kabul edilen faaliyet uygulandığında izleyiciyi bilgilendirmelidir. Mayın faaliyet kuruluşunun kabul edilen zaman aralığı içinde izleyici ile temasa geçmediği durumda, izleyici bir açıklama ve gözden geçirilmiş eylem planı için mayın faaliyet kuruluşu ile temasa geçmelidir.

Uygulama şu yollarla onaylanabilir:

- a. Mayın faaliyet kuruluşu tarafından sunulan dokümanların/kayıtların gözden geçirilmesi,
- b. Özellikle etkili uygulamanın doğrulanması için bir takip ziyareti,
- c. Bir sonraki planlanmış saha ziyareti sırasında kontrol etme.

B.8.2 Diğer faaliyetler

Mayın faaliyet kuruluşunun kabul edilen faaliyetleri yerine getirme konusunda başarısız olduğu veya faaliyetlerin etkili olmadığı görüldüğü durumda, izleyici daha uygun bir faaliyet üzerinde anlaşmaya varmalıdır. Uyumsuzluğun düzeltilmesi konusunda ciddi başarısızlıklar olduğu durumlarda, izleyicinin izleme kuruluşu içindeki durumu alması gerekebilir ve daha ileri düzeyde bir faaliyet uygun olabilir. Bu ileri düzeydeki faaliyetleri yerine getirmeme konusunda ısrarcı olmak, sonunda mayın faaliyet kuruluşunun akreditasyonunun gözden geçirilmesine neden olabilir.

B.9 Düzenli saha ziyaretlerini yönetme

Sıkça tekrar edilen saha ziyaretlerinden meydana gelen programlar saha ziyareti sürecinin kolaylaştırılması için fırsatlar sunmaktadır. Açılış ve kapanış toplantıları yine de gerçekleştirilmelidir. Fakat yalnızca o ziyarete özel hususları ele alacak şekilde kısaltılmaları mümkündür.

Aynı zamanda, izleyiciler tetikte kalma, nesnel olma ve çabuk kavrama ihtiyacını yitirmemelidir. Bir şeyin bir önceki ziyaretlerle aynı olması bunun illa ki doğru olduğu anlamına gelmemektedir.

Faaliyetin gözlemlenmesi, incelenmesi ve kontrol edilmesi için kontrol listeleri ve standart yaklaşımlar kullanıldığı durumlarda, izleyiciler özellikle tekrarlanan alışkanlıklara düşmekten kaçınılmalıdır. Ziyaretin kapsamının her ziyarette değiştirilmesi, faaliyetin farklı yanlarına ilişkin ayrıntılara odaklanılması ve aynı zamanda bazen de genel sisteme bakılması önerilmektedir.

Aynı izleyicilerin aynı sahalara gerçekleştirilen tekrarlanan ziyaretlerden sorumlu oldukları durumlarda, izleme kuruluşu personelin yerlerini değiştirme imkânları aramalıdır.

B.10 Belgelendirilmiş kuruluşların incelenmesi

Kabul edilen kalite, güvenlik veya çevre yönetimi sistemleri gereklerine göre belgelendirilmiş mayın faaliyet kuruluşları (ISO 9001, ISO 14001 ve OHSAS 18001 gibi) yıllık bağımsız harici denetime tabi olacaklardır ve dâhili denetimlerden oluşan bir program uygulamaları gerekecektir.

Bu koşullar altında, izleme kuruluşları ISO nitelikli denetçileri tarafından gerçekleştirilen resmi yönetim sistemi denetimlerini saha ziyaretleri yoluyla gerçekleştirdikleri izleme programlarının bir parçası olarak dâhil etmek isteyebilirler.

Bunu gerçekleştirme seçenekleri her ülkedeki ulusal kalite otoriteleri (ISO web sitesinde ayrıntılı olarak açıklanmaktadır: www.iso.org) ve akredite kuruluşlar aracılığıyla incelenebilir.

EK-C Temizlik sonrası örnekleme için rehberlik

C.1 Arka plan

Temizlik sonrası denetleme ve örnekleme, mayın faaliyet sektöründe yıllardır tartışma ve belirsizliklere konu olan bir durumdur.

C.2 Örnekleme için eski standartlar

Temizlenmiş arazinin incelenmesi mayın faaliyet endüstrisi için önemli olan sorularla ilgili bir dizi özel durumu yerine getirmek amacıyla geliştirilmiştir. Çeşitli nedenlerden dolayı bu amacını yerine getirmediği giderek daha net hale gelmiştir.

a. En önemlisi, arazinin temizlenmesi, üretim süreci açısından tipik imalat sürecine kıyasla temelde farklı özellikler göstermektedir. Üretim hattında bir ürün yapılırken çeşitli girdilerin (bileşenler, hammaddeler vb.) tamamı aynı durumda başlamakta ve aynı sıradaki işlemlerden geçmekte ve sonunda aynı ürünü sunmaları gerekmektedir.

Temizleme farklıdır. Sürecin ana girdisi olan arazide kirlenme olabilir. Fakat bu arazinin tüm unsurları aynı durumda başlamamaktadır. Bazı münferit metre kareler mayınlar ve patlamamış mühimmat (PM) içerirken, bazıları içermez. Kirlenme bulunan metre kareler tipik olarak saha alanının oldukça küçük bir yüzdesini oluşturur. Teknik olarak incelenen tüm metre karelerin benzer bir süreçten geçmesine rağmen (detektör kontrolü, kazım vb.), teknik keşif yoluyla arazi indirgeme gibi arazi indirgeme süreçlerinin uygulanması tabloyu daha karmaşık hale getirebilir.

Devir edilen arazinin tüm metre karelerinin benzer ürün özellikleri göstermesi gerekliliğine rağmen (belirlenmiş bir derinliğe kadar hiçbir belirlenmiş tehlikeli madde içermemelidir), hepsi aynı koşullarda başlamamış ve aynı teknik süreçten geçmemiş olabilir. Bu nedenlerle, endüstriyel üretim tarzı bir inceleme düzeni temizleme sürecine (veya arazinin indirgenmesi dâhilindeki diğer süreçlere) uygulandığında net bir istatistiksel güven düzeyi sunamaz.

b. Bir üretim ortamındaki uyumsuz maddelerin düzeltilmesi, bir mayın temizleme ortamından tamamen farklıdır. Bir fabrikada, daha ucuz veya hızlı üretim adına az sayıda kalite standardını karşılamayan ürün genellikle kabul edilecektir. Eğer fabrikadan bir ürün standardın altındaysa bu ürün üretimden çıkarılacak ve münferit olarak atılacak veya düzeltilecektir. Uyumsuzluk gösteren ürün kolayca genel üretimden çıkarılabilir ve diğer ürünleri etkilemeden ayrıca ele alınabilir. Mayın temizlemede bu durumun karşılığı yoktur. Düzgün biçimde temizlenmemiş bir metre karelik arazi kolayca atılarak ortadan kaldırılamaz veya bu tek metre karelik alan sahanın geri kalanından ayrılmış olarak tekrar temizlenemez.

c. Temizlik sonrası örnekleme şunlar arasında ayırım yapamamaktadır:

- (1) Düzgün biçimde temizlenmiş arazi,
 - (2) Eksik biçimde temizlenmiş fakat başlangıçta da kirlenme bulunmayan arazi (potansiyel olarak bir kritik uyumsuzluk),
 - (3) Gerçekte bir temizleme gerçekleştirilmeden temizlendiği ilan edilmiş fakat başlangıçta da kirlenme bulunmayan arazi (potansiyel olarak bir kritik uyumsuzluk).
- Kalite yönetimi uygun bir süreci uygun olmayan bir süreçten ayırabilmeye dayanmaktadır.

ç. Temizlik sonrası örnekleme gözden kaçırılmış kirlenmenin nedenini belirleyememektedir. Bulunamayan/tespit edilemeyen öge; yetersiz eğitim, yetersiz denetim, yetersiz teçhizat yüzünden mi yoksa başka bir nedenden dolayı mı gözden kaçırıldı? Tam bir inceleme bu bilgilerin bir kısmının kurtarılmasını sağlayabilir, fakat saha tamamlandıktan çok sonra gerçekleştirilen temizlik sonrası

inceleme bu bilgilerin kaybolmasına yol açabilir. Bu bilgi olmaksızın kazanın tekrarlanmasını önlemek için hiçbir harekette bulunulamaz.

C.3 Temizlik sonrası örnekleme konusundaki çalışmalar

Cenevre Uluslararası İnsani Maksatlı Mayın Temizliği Merkezi [Geneva International Centre for Humanitarian Demining (GICHD)] temizlenmiş arazide temizlik sonrası örnekleme konusunda bir çalışma gerçekleştirmiştir. Bu çalışmanın temel sonuçları arasında şunlar bulunmaktadır:

- a. Mayın faaliyetlerinde temizlik sonrası örnekleme konusuna yaklaşımın gözden geçirilmesi gerektiği,
- b. Mayın faaliyet kuruluşlarının kalite kontrol (ürün kalite gereklerinin **yerine getirilmiş** olduğunun kontrol edilmesi) yerine kalite güvenceye (kalite gereklerinin **yerine getirileceğine** dair güveni artırmak için proaktif yönetim hareketi) odaklanması gerektiği,
- c. Yalnızca temizlemeye değil, keşif süreçlerine ilişkin kalite yönetimine (ve genel olarak arazinin devrine) daha fazla odaklanması gerektiği,
- ç. Harici KG'nin mayın faaliyet programlarında bir seçenek olarak kalması gerektiği.

C.4 MMFS sistemi dâhilindeki faaliyetler

Temizlik sonrası denetleme; temizlenmiş arazi örneğinin ölçülmesi, sınanması, test edilmesi veya başka biçimde temizleme gerekleriyle karşılaştırılması süreci olarak tanımlanmaktadır. MMFS titiz ve kapsamlı akreditasyon ve Kalite Güvence (KG) izlemesi yürütülmesi halinde temizlik sonrası denetlemelerinin (KK) gerçekleştirilmesine gerek olmayabileceğini açıkça ifade eder.

Mayın faaliyet endüstrisindeki çalışmalar ve tartışmalar ışığında aşağıdaki eylemler gerçekleştirilmiş ve gerçekleştirilmeye devam etmektedir:

- a. IMAS 09.20 geri çekilmiştir. Mayın faaliyet süreçleri, ürünleri ve sonuçlarının izlenmesini kaplayan tüm örnekleme ve temizlik sonrası denetim ile ilgili rehberlik MMFS 07.40 içinde ele alınmıştır.
- b. KY, KG ve bunların genel KYS içindeki rolleri arasındaki ilişki netleştirilmiştir.
- c. Mayın eylem faaliyetlerinden ve süreçlerinden kaynaklanan tüm ürünleri kapsayacak şekilde ürün tanımı genişletilmiştir.

C.5 Mayın faaliyet programları için çıkarımlar

MMFS sistemi temizlik sonrası denetlemenin zorunlu olmasını gerektirmemektedir. Bunun yerine temizlik sonrası denetlemenin mayın faaliyet programlarında bir seçenek olarak tutulması ve uygulandığı zaman da, orantılı, uygun ve net amaçlar doğrultusunda kullanılması önerilmektedir.

Her ne kadar geri çekilen IMAS 09.20'ye göre örnekleme yapmanın temizlenmiş arazinin kalitesinde özgün amacını yerine getirecek kadar yeterince yüksek ve istatistiksel olarak geçerli bir güven seviyesi sunmamasına rağmen, temizlik sonrası KK denetlemeyi mayın faaliyet programlarında faydalı bir seçenek olmaya devam etmektedir. IMAS 09.20'de teklif edilen denetleme düzeni %0.35 oranında bir arka plan hata oranına ve her örnekleme bir hataya izin vermeye dayanmaktaydı. Gözden kaçırılan mayınlara izin verilmesi denetlemenin IMAS 09.10'a uygun olmamasına neden olmaktadır.

C.5.1 Güven algıları

Geçerli istatistiksel güven düzeyleri istenen olgular olmalarına rağmen, mayın temizlemede ekonomik açıdan uygulanabilir değildir. Gereken yatırımın daha fazla arazinin temizlenmesine ve gerekli arazilerin temizlenmesinde yaşanan gecikmelerden kaynaklanan kazaların önlenmesine harcanması daha iyi olacaktır. Mayın faaliyetinde arazinin devri konusunda, arazi kullanıcılarının ve diğer ilgili tarafların işlenmiş araziye güvenli olarak algıladıkları zaman başarıya ulaşmaktadır. Bu tarafların güven seviyesi genellikle matematiksel işlevlerin öznelliğinden çok nesnel etkiler tarafından şekillendirilmektedir.

Temizlik sonrası denetleme ve örnekleme eklenmesi, çok düşük bir düzeyde bile olsa, ilgili tarafların ürünün gerekleri ne ölçüde karşıladığına ilişkin algıları üzerinde önemli bir etki sahibi olabilir.

Arazi kullanıcıları arasında ortaya çıkan bir güven eksikliği devredilmiş arazinin kullanılmadan kalmasına yol açabilir. Bu da arazinin indirgenmesi sürecinde, boşa harcanmış maliyet ve zamanı ve aynı zamanda temizleme personelinin tehlikeye maruz kalmasını yansıtan, birinci dereceden önemli bir başarısızlıktır. Kısıtlı temizlik sonrası denetlemelerin uygulanması bile (düşük maliyetle) bu tür bir durum için yeterli olabilir.

Mayın faaliyet otoriteleri ve izleme kuruluşları, arazinin ilgili yararlanıcıları tarafından reddedilmesi riskine karşı tetikte olmalı ve temizlik sonrası denetlemeyi devredilmiş arazinin kalitesi ve güvenliliğine ilişkin kamu güvenini korumak için kullanılan bir araç (kamuyla iletişim, şeffaflık ve diğer tekniklerle birlikte) olarak kullanmayı düşünmelidir.

C.5.2 Sözleşmeye uygunluk

İzleme sistemleri mayın faaliyet kuruluşlarını standartlara uyma konusunda zorlayan zorlayıcı mekanizmalar olarak tasarlanmamıştır. Bu tür durumların ortaya çıktığı haller genel kalite yönetimi sisteminde (KYS) akreditasyon ve KG hususlarına ilişkin esaslı bir başarısızlık görülen örneklerdir. Bununla beraber, ürünün kontrol edileceğine dair bir bilgiye, işe ilişkin yaklaşımın uyarlanması yoluyla karşılık vermek insan doğasıdır.

Çıktıların örneklenmesinin, çok düşük bir yüzde düzeyinde olsa bile, tekrarlanan görevlerde kaliteyi devamlı olarak yükselttiği ve uygunsuzlukların sayısını azalttığı gösterilmiştir. Eğer çalışma standardı hali hazırda gerekenden iyiyse, temizlik sonrası denetleme küçük bir gelişme sağlayabilir fakat maliyet etkinliği olmaz.

Faaliyet sırasındaki ve temizlik sonrası harici denetlemeler arasında net bir ayırım yapılmalıdır. Faaliyet sırasındaki denetlemeler mayın faaliyet kuruluşunun hâlihazırda çalışma sahasından sorumlu olduğu ve arazi indirgeme sürecinin hala devam ettiği sırada yürütülmektedir. Temizlik sonrası denetleme ise mayın faaliyet kuruluşunun bir alanı (daha büyük bir sahanın bir parçası olabilir) "tamamlanmış" ilan etmesinden sonra gerçekleştirilmektedir.

Ürün uygunsuzluklarının tespiti her iki durumda da önemli bir konudur. Fakat temizlik sonrası uygunsuzluk mayın faaliyet kuruluşunun kendi KK ve KG süreçlerinin daha kapsamlı ve ciddi bir başarısızlığı anlamına gelmektedir.

Hem faaliyet sırasındaki hem de temizlik sonrası harici KK denetlemeleri yönetimin davranışlarını etkilemelidir. Harici KK sırasında tespit edilen herhangi bir başarısızlık (kritik uygunsuzluk gibi) bir kuruluş için önemli finansal ve itibarla ilgili sonuçlara neden olabilir. Bu da kuruluşun arazideki alanları yeniden temizlemesini gerektirebilir veya akreditasyon statüsünü tehlikeye sokar.

Mayın faaliyet kuruluşlarında etkili yönetimin teşvik edilmesi için örnekleme şu konularda farkındalığa dayanmaktadır:

- a. Temizlenmiş arazinin herhangi bir bölümü örneklenebilir,
- b. Temizleme için kabul edilebilir tek standart, IMAS, MMFS, akreditasyon anlaşmaları, görev emirleri veya diğer yetkili dokümanlarda ifade edilenlerdir,
- c. Temizlenmiş arazideki gereklerin yerine getirilememesi önemli ve/veya kritik uyumsuzluk oluşturmaktadır,
- ç. Bu tür herhangi bir uyumsuzluk ana neden analizine ve mayın faaliyet kuruluşunun masrafları üstlenerek araziye yeniden temizlemesi gereği de dâhil olmak üzere kabul edilmiş düzeltici faaliyetin uygulanmasına tabi olacaktır,
- d. Temizlenmiş araziye ilişkin tekrarlanan önemli/kritik uyumsuzluklar mayın faaliyet kuruluşunun akreditasyonunun askıya alınmasına veya iptal edilmesine neden olabilecektir.

Harici KK düşmanca veya saldırgan bir hareket olarak gerçekleştirilmemelidir. Denetleme mayın faaliyet kuruluşunun performansına duyulan güvenin korunması, operasyonların tutarlı ve yetkin biçimde yönetilmesinin teşvik edilmesi için bir veri toplama yoludur. Aynı zamanda, ana neden analizi sırasında ihmal veya sahtekârlığa ilişkin net kanıtlar bulmanın sonuçları ağır olmalıdır. Örnekleme amacını özellikle bu tür davranışları aramak değil, daha çok mayın faaliyet kuruluşunun performansının genel etkililiğine, otoritelerin ve diğer ilgili tarafların bu performansa duyduğu güvene katkı sağlamaktır.

C.6 Temizlik sonrası denetlemenin uygulanması

Temizlik sonrası denetleme uygulamadan önce, otoriteler, sözleşme makamları ve diğer ilgili karar vericiler şunları yapmalıdır:

- a. Sahada gerçekleştirilen herhangi bir TOK, TK ve temizleme veya tamamı sırasında toplanan bilgilerin gözden geçirilmesi,
- b. Temizlik sonrası denetlemenin sahada uygun/gerekli olup olmadığının düşünülmesi,
- c. Temizlik sonrası denetleme yapılması düşünülüyorsa, denetlemeye konu alanın kapsamının yeniden gözden geçirmenin sonuçlarına göre belirlenmesi,
- ç. Denetlemenin alanın doğrudan kirlenme kanıtı bulunan kısmıyla ve aynı zamanda ilişkilendirilmiş ve tanımlanmış diğer bölgeleriyle sınırlandırılması.

TOK, TK ve temizlemenin kirlenme kanıtı sunmadığı alanlar genelde temizlik sonrası denetlemeye tabi olmamalıdır.

Temizlik sonrası denetleme kendi başına arazi devri karar verme sürecinin genel geçerliliği hakkında bir fikir sahibi olmak için kullanılmamalıdır. TOK, TK veya temizleme süreçlerinin ve bu süreçlerin uygulanması ile ilgili kararların gerekleri yerine getirme derecesine dair şüpheler uygun kalite güvence ve sürekli geliştirme faaliyetleri yoluyla ele alınmalıdır.

C.6.1 Denetleme parçaları (lotları)

Mayın faaliyet kuruluşu alanın denetlenecek kapsamını ilan etmelidir. Bu genellikle parça (lot) olarak anılmaktadır.

KK izleyicisi kabul edilen gerekler doğrultusunda örnekleme planlamalıdır. Örnekleme genellikle teknik inceleme veya temizlemeye konu olmuş olan alanları hedeflemelidir. Hedeflenen alan içinde örnekleme yapılacak alan önceden bilinmemelidir. Koşullara bağlı olarak, örnekleme, parçanın (lotun) sorunlar yaşanması beklenebilecek bir kısmına odaklanabilir veya mayın faaliyet kuruluşundaki herhangi bir kişinin çalışmalarının kontrol edilmesiyle karşılaşabileceği mesajını pekiştirmek amacıyla görünüşte rastgele bir alan seçebilir.

Denetleme; izleme kuruluğu ve mayın faaliyet kuruluğu tarafından kabul edilebilir bir zamanda gerçekleştirilmelidir. Temizlik sonrası denetlemenin temel amacı iyi çalışma alışkanlıklarını pekiştirmektir. Dolayısıyla kötü kalitedeki çalışmanın denetleme sırasında tespit edilebileceği mesajını pekiştirmek amacıyla, denetlemenin, sahanın mayın faaliyet kuruluğu personelinin tam görüő açısında olan ilk kısmında gerçekleştirilmesi faydalı olabilir. Temizlemenin tamamlanması ve örneklemenin gerçekleştirilmesi arasında meydana gelen aşırıya kaçan gecikmeler mayın faaliyet kuruluğuunda arazinin statüsü hakkında belirsizliğe neden olmakta, arazinin nihai kullanıcıların kullanımına açılmasını geciktirmekte ve uygunsuzluk kanıtı bulunması halinde mayın faaliyet kuruluğuundan gelecek itirazların artmasına da neden olabilmektedir.

C.6.2 Kritik uyumsuzluğuun tanımı

MMFS 09.10 Temizlik Gereklere hakkında ve MMFS 09.11 Muharebe Sahası Temizliği hakkında rehberlik sunmaktadır.

Asgari hedefler ve kritik uyumsuzluklar standartlarda, sözleşmelerde, akreditasyon anlaşmalarında, görev emirlerinde, SUT'ta veya diğer kabul edilmiş ve yetkili dokümanlarda uygun şekillerde tanımlanmalıdır.

İzleyiciler, mayın faaliyet kuruluğuunun saha yönetiminin örneklemeye başlamadan önce kritik uygunsuzluk tanımını anladığından ve kabul ettiğinden emin olmalıdırlar (bkz. bu standartta EK-B, B.6.2 Açılış Toplantısı).

C.6.3 Teçhizat ve yöntemler

Tüm örnekleme belirlenmiş bir temizleme derinliğine kadar asgari temizleme hedefi olarak belirlenmiş herhangi bir nesnenin (veya nesnelere birleşiminin) varlığını gösterme kabiliyetine sahip teçhizat ve yöntemler kullanılarak gerçekleştirilmelidir. Tüm tespit teçhizatında örneklemeden önce ve sonra göreve uygunluğuunun onaylanması amacıyla tespit etme kabiliyeti testleri uygulanmalıdır.

Örnekleme tabi olan arazi kısmı örnekleme amacına, yerel koşullar ve şartlara uygun olarak asgari düzeyde tutulmalıdır. Pek çok durum için teknik incelemeye tabi olmuş alanın %1'inin varsayılan değer olması ve bu yüzdenin yalnızca kamunun/nihai kullanıcının güveni açısından gerekli olması halinde veya bir mayın faaliyet kuruluğuunun daha iyi bir genel uyum göstermesinin teşvik edilmesi durumunda artırılması uygun olabilir.

Örnekleme/denetleme teknik incelemeye tabi olmuş tüm alanlarda önceden tahmin edilemeyecek biçimde gerçekleştirilmelidir. Müfettişler çalışmalarını sahanın tek bir kısmına odaklamayı tercih edebilirler. Fakat diğer tüm alanları tamamen örneklememiş halde bırakmamalıdır.

C.6.4 Örnekleme araçları

Örnekleme; izleme kuruluğuunun kendi varlıklarıyla veya izleyicinin denetimi ve yönlendirmesi altında çalışan mayın faaliyet kuruluğuunun varlıklarıyla yürütülebilir. Mayın faaliyet kuruluğuunun varlıklarının kullanıldığı yerlerde, bunlar asıl temizlemeyi gerçekleştiren varlıklarla aynı olmamalıdır. İzleyiciler; mayın faaliyet kuruluğuunun ilgili güvenlik ve operasyonel SUT'una uymalıdırlar.

C.6.5 Uyumsuzluğa karşılık verme

Üründe kritik uyumsuzluk kanıtı bulunması ciddi bir durumdur. Kanıtın yeri ve niteliği açıkça belgelendirilmelidir. Temizlenmiş arazideki tam pozisyonu kaydedilmeli ve aynı zamanda haritalar ve fotoğraflar izleyicinin uygunsuzluğa ilişkin vardığı sonuçları desteklemek için kullanılmalıdır.

Saha dosyası, izleme kayıtları ve mayın faaliyet kuruluşunun kendi kayıtları uyumsuzluğa ve buna verilen karşılığa ilişkin ayrıntıları içermelidir.

İzleyici uyumsuzluğun niteliği ve sonuçlarının temizlenmiş arazinin diğer bölümlerinde örnekleme devam edilmesinin o anda ne derece güvenli olduğunun sorgulanmasına neden olup olmadığını gözden geçirmelidir. Eğer temiz olarak ilan edilen diğer arazilerin durumu hakkında şüphe varsa, örnekleme operasyonları durdurulmalı, izleme ve örnekleme araçları alanı güvenli biçimde terk etmeli ve uyumsuzluğun ana nedeni analiz edilmelidir.

İzleyiciler örnekleme yaparken mayın faaliyet süreçleri ile ilgili küçük uygunsuzluklar veya gözlemlere ilişkin başka kanıtlarla karşılaşabilirler. Bu tür kanıtlar MMFS 07.40'ta belirtilen normal usuller kullanılarak yönetilmelidir.

C.6.6 Düzeltici faaliyet

Üründe uyumsuzluk olduğuna dair kanıt bulunan tüm durumlarda titiz bir ana neden analizi gerçekleştirilmelidir. Mayın faaliyet kuruluşunun kayıtlarında izlenebilirlik düzeyine bağlı olarak, bu nedenin münferit bir araç veya alete indirgenmesi ve düzeltici bir yeniden temizlemenin kapsamının kısıtlanması mümkün olabilir. Ayrıntılı bilgi bulunmadığı durumda, düzeltici faaliyetin kapsamı genişletilebilir ve bütün parçaları (lotu) kapsayabilir.

KK izleyicisi tekrarlanmanın önlenmesi için faaliyetler de dâhil olmak üzere düzeltici faaliyet konusunda mayın faaliyet kuruluşu ile mutabakata varmalıdır. Düzeltici faaliyet, ana neden analizine bağlı olarak, temiz ilan edilmiş parçanın (lotun) bir kısmının veya muhtemel olarak tamamının yeniden temizlenmesini gerektirecektir. İzleyici ve mayın faaliyet kuruluşları arasında ortaya çıkabilecek herhangi bir anlaşmazlık, durumun daha üst düzey bir otoriteye götürülmesi de dâhil olmak üzere, MMFS 07.40'a uygun olarak yönetilmelidir.

Düzeltici faaliyetin masraflarını kimin karşılayacağı akreditasyon anlaşmaları, sözleşmeler, standartlar veya diğer uygun dokümanlarda net biçimde tanımlanmalıdır.

C.6.7 Yeniden denetleme

Mayın faaliyet kuruluşu, tekrarlanmayı önleyici faaliyetler de dâhil olmak üzere kabul edilen düzeltici faaliyetler uygulandıktan sonra parçayı (lotu) tekrar denetlemeye sunmalıdır. Lotun tekrar denetleme edilmesine ek olarak, tekrarlanmanın önlenmesine ilişkin süreçler ve usullerle yapılan değişiklikler de doğrulanmalıdır.

C.6.8 Denetlemelerin ve sonuçların kayıtları

Tüm örnekleme faaliyetleri, sonuçlar da dâhil olmak üzere, saha dosyasına, izleme kayıtlarına ve MMFO tarafından istenen tüm diğer yerlere kaydedilmelidir. Haritalar ve fotoğraflar ve aynı zamanda yazılı kayıtlar hangi örnekleme faaliyetinin gerçekleştirildiği, nelerin bulunduğu (bulunduysa) ve hangi takip faaliyetlerinin uygulandığına ilişkin tam ve net bir bildirim sunmak için kullanılmalıdır.

C.7 Devredilmiş araziye duyulan güveni korumak için diğer yollar

Temizlenmiş arazide gerçekleştirilen temizlik sonrası denetleme, bir kalite kontrol aracı olarak önemli kısıtlamalara sahiptir. Devredilmiş arazinin performansının izlenmesi için başka seçenekler mevcuttur (temizlenmiş arazilerin yanı sıra iptal edilmiş ve azaltılmış araziler için de). Bunların arasında en uygun olanı arazinin devredilmesinden sonra arazide neler olduğunun uzun vadede izlenmesidir.

Devredilmiş alanlarda gözden kaçırılan maddelere ilişkin kanıtlar veya kazalar, izleme kuruluşu veya MMFO tarafından yetkilendirilmiş diğer bir kuruluş tarafından potansiyel kritik uyumsuzluk olarak incelenmelidir. Devredilmiş bir arazi içinde uyumsuzluk olduğunu ileri süren kanıtlar uygun biçimde ana neden analizine ve düzeltici ve önleyici faaliyetlerin belirlenmesine tabi olmalıdır.

Güvenilir sistemlerin uygulandığı ve devredilmiş alanda meydana gelebilecek olumsuz bir olayın izleme kuruluşunun veya diğer otoritelerin dikkatini çekeceğine dair güven olan yerlerde, bu tür bir kanıt bulunmayışının devam etmesi, mayın faaliyet kuruluşları, süreçleri ile ürünlerinin performanslarına duyulan güveni destekleyen, devam eden ve büyüyen veriler bütününe katkı sağlamaktadır.

